

Bulgaren in Österreich
Българи
в Австрия

Брой **15**
04-05/2009
www.bulgaren.org

DI E INZIG E BULGARISCHE ZEITSCHRIFT IN ÖSTERREICH

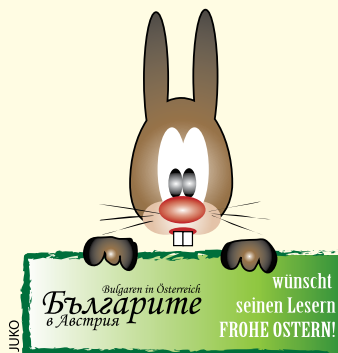
Въображение
Творчество
Иновации

Entwerfen
Entwickeln
Erneuern

Александър Зицман
Професия:
литературен преводач

Alexander Sitzmann
Beruf:
literarischer Übersetzer

Inhalt & Editorial

Скъпи читатели,

две нови рубрики са на път да разнообразят темите на списанието, но за това ни е нужна Вашата активна подкрепа.

Рубриците са специално за Вас! Искаме да чуем Вашето мнение, да споделите с нас интересна случка.

Най-впечатляващите мнения и случки ще публикуваме в списанието, а останалите може да четете във форума на www.bulgaren.org. Не пропускайте възможността да споделите! Очакваме писмата Ви на spodeleno@bulgaren.org или директно във форума.

Допълнително в броя ще разгадаете тайните на литературния превод с преводача Александър Зицман (стр. 5).

Въпреки финансовата криза, културният живот продължава своя ход – концертите на Balkan Fever Ви очакват!!!

Христос възкресе и приятно четене!

Ваша: Елица Караенева

Leute

Wir stellen vor...

3-4 Womit unterscheiden sich den Bulgaren von den Leuten aus dem Land wo ich wohne/Bulgarisch/

4 **Hinter den (Alltags) Kulissen**
Ein Erlebnis mit der Botschaft /Bulgarisch und Deutsch/

5-11 **Portrait**
Beruf: literarischer Übersetzer /Bulgarisch und Deutsch/

12-13 **Essay**
Die Herausforderungen eines Textes - das Schaffen, Übersetzen und Vorlesen /Bulgarisch und Deutsch/

Länder

Geschichte

14-15 Golo Bărdo – die unbekanntenen Bulgaren /Bulgarisch/

19 Die ersten Slawenlehrer und himmlischen Schutzpatronen Europas /Bulgarisch und Deutsch/

16-18 **Das unbekanntene Bulgarien**
Das Kloster Tarzhishte /Bulgarisch und Deutsch/

Liebe LeserInnen,

wir sind gerade dabei die Zeitschrift durch zwei neue Rubriken etwas abwechslungsreicher zu gestalten. Dazu brauchen wir jedoch Ihre Hilfe.

Jeder von Ihnen kann uns von nun an ihre/seine Meinung mitteilen oder den Lesern der Bulgaren in Österreich eine interessante Geschichte erzählen.

Die am meisten Interesse erregenden Meinungen und Geschichten werden dann veröffentlicht, und alles Andere können Sie in unserem Forum auf www.bulgaren.org lesen. Ergreifen Sie diese Möglichkeit und teilen Sie uns Ihre Anregungen entweder an spodeleno@bulgaren.org oder direkt im Forum mit.

In dieser Ausgabe erfahren Sie die Geheimnisse des literarischen Übersetzens, enthüllt von dem Übersetzer Alexander Sitzmann (Seite 5).

Und die gute Nachricht: Trotz der Wirtschaftskrise wird Kultur weiter gelebt. Die Konzerte des Balkan Fevers warten verlockend auf Sie.

Frohe Ostern und viel Vergnügen beim Lesen wünscht

Ihre Redakteurin: Elitsa Karaeneva

Gesetze / Business / Finanzen

20-22 Steuerreform 2009/2010 /Bulgarisch und Deutsch/

23 Das Sparbuch /Bulgarisch und Deutsch/

Projekte

24 Entwerfen. Entwickeln. Erneuern. /Bulgarisch und Deutsch/

Kultur & Information

25 Vergangene Ereignisse /Bulgarisch und Deutsch/

26-27 Lazarustag und Lázarki /Bulgarisch und Deutsch/

26-27 Programm der bulgarischen Kirchen /Bulgarisch/

28-30 Kulturprogramm /Bulgarisch und Deutsch/

31 Anzeigen /Bulgarisch und Deutsch/

IMPRESSUM

Herausgeber:

Kulturverein Bulgaren in Österreich

Chefredakteurin: Elitsa Karaeneva Devrnja

Grafik & Design: Elitsa Karaeneva Devrnja,

Goran Devrnja, Julia Kovatchev (JUKO)

Korrektur: Bulgarisch - Lyubomira Dimitrova,

Maria Kasherova

Übersetzung und

Korrektur: Deutsch -

Krasimira Plachetzky,

Christina Oppermann

-Dimow, Blaga Zlateva

Marketing: Tatyana

Ribarska **Freie**

MitarbeiterInnen:

Dragomira Nikoff,

Dimitar Dunkov,

Evgeni Stoimenov

Elitsa Tsenova

Verteilung: Tatyana

Ribarska, Chavdar

Ribarski **Druck:**

Druckerei Voitsberg

Erscheinung:

„Bulgaren in

Österreich“ erscheint

jeden zweiten Monat

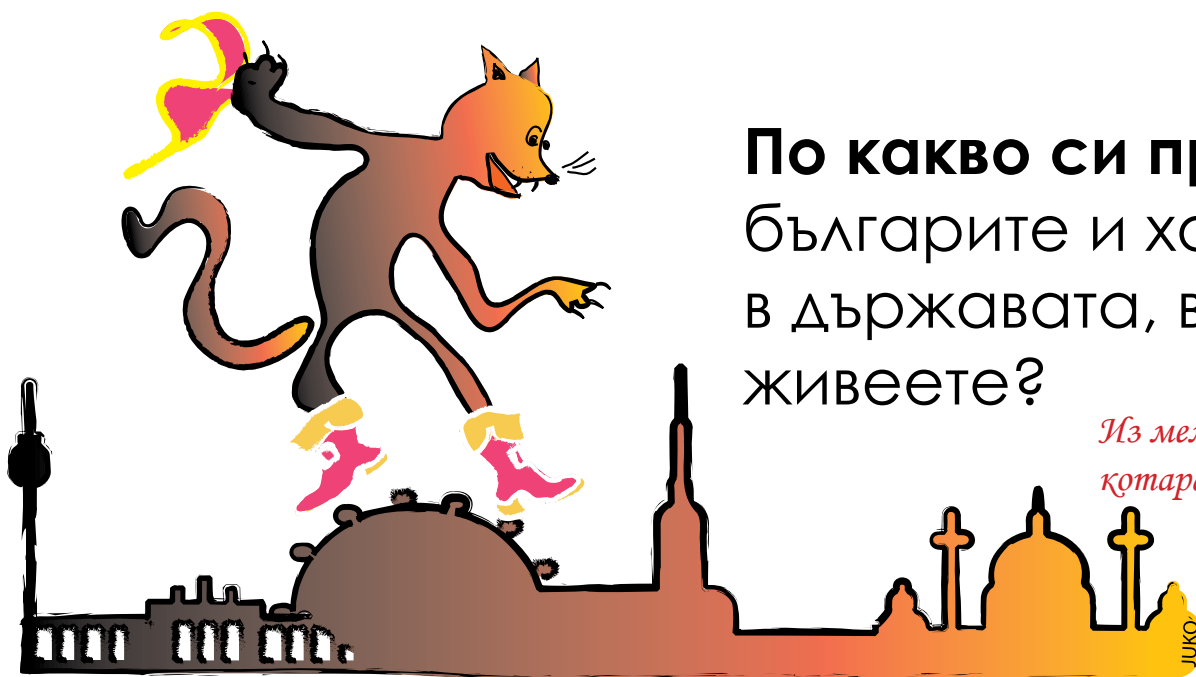
Preis: Gratis Verteilung

und Zustellung

Abonnement: Auf

unsere Internet-Seite:

www.bulgaren.org

По какво си приличат българите и хората в държавата, в която живеете?

Из мемоарите на един котарак-пътешественик

Текст: Филип Фол, 12-ти клас

Филип Фол е лауреат на 12-то издание на литературния конкурс „Стефан Жечев“ - 2008 за деца и юноши от българските общности по света на тема „Какви са приликите между българите и хората в държавата, в която живеете?“. 2-ра награда във втора група (8-12 клас).

Много обичах родната си държава и все още си я обичам, но, както навярно е предсказуемо след едно подобно изказване, трябваше да я напусна. Както в живота на всяка една котка, настъпва ден, когато трябва да се направи избор, тежък избор в името на личното призвание и на целта да се осъществят собствените мечти. Е, от деня, в който за първи път казах „мяу“, аз знаех, че на мене е отреден пътят на изследвателя, и в козината на такъв аз трябва да положа всички усилия да разбера и да проникна в загадъчния смисъл на заобикалящия ме свят. Оказа се, обаче, че този загадъчен свят никак не е малък и има напиреща нужда от щателно обхождане и подробно описване. Решен да изпълня тази задача с полагащото ѝ се посвещение и устременост на душата и ума, запретнах мустаци и се впуснах в пътешествие, наситено с приключения от всякакъв род: надбягвания с помяри, гонитба с мишоци, както и кратко криминале, включващо един нокът и страшно много драскотини – така е, когато се опитват да докопат рибката ви!

И така се случи, че от родната ми България, едно крехко, но ухаещо на дом цвете, се озовах на ново, непознато място: Австрия. Ще речете: „Защо Австрия?“. Просто всеки пътешественик трябва да започне отнякъде, нали така, пък и номерът с картата и стреличките реши проблема набър-

зо. (На моите котешки колеги, бъдещи изследователи – не го пробвайте! Стрелички не се държат лесно с подострени нокти. И бодат.)

Пребиваването ми в Австрия на свой ред ми предостави уникалната възможност да започна истински да върша своята работа: вече имах нов терен, който да проучвам, и най-вече можех да съпоставя видяното тук с наученото в България. Такъв е и моят девиз – „Сравнявай и отсъждай, а после яж мишки!“

По същество: проучванията ми, първите по рода си, се изразяваха главно в лениво наблюдаване, в добре изтегнато положение, на околния всемир. Дървета, птици, храсти, цветя, редки животни, големи камъни, тук-таме пъстри пеперуди... Но, колкото и да наблюдава една нормална котка, колкото и да се мъчи да оцени природата и нейните хубости, не може да се преструва, че не забелязва хората – те все някак ще се наместват натрапчиво в полезрението ѝ и тя ще бъде принудена да възпре зоркия си поглед на тяхното незначително съществуване.

Хората са интересен вид. Бозайници, достигат до максимална височина петдесет и две-три котешки лапички. Виреят най-често в затворени каменни структури, които наричат къщи. Интелигентни същества, често взимани от котките за съквартиранти. Точно наименование – хо-

сапиенс – много хора, един хор. Интересен вид, наистина. И е факт, че се срещат в голяма разновидност, при това, не само физическа. Народи, отдалечени едни от други на голямо разстояние (като тези на България и Австрия), не се различават единствено по отношението си към котките, но и по много други характерни черти, заложили дълбоко в манталитета и навичките им: това обаче не е нищо ново – дори аз имам един далечен братовчед, който предпочита да си живее на диво и открай време продължава да се счита за цар.

Това, което иначе трябва да бъде отбелязано, са приликите, които са си намерили място измежду многото разлики. Като за начало, няколко сходни части на речта, широко използвани в двата езика: думата, с която австрийците се обръщат към дядовците си „Опа“, е същата, като думата, с която българите изразяват искрено съжаление и дълбоки угризения! Освен това има много общо и в начина, по който австрий-

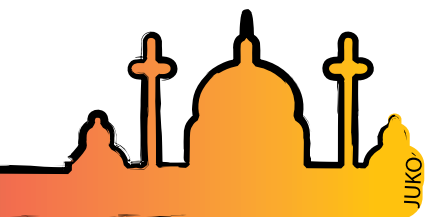
продължение на стр. 4

продължение от стр. 3

ци и българи изглеждат в нормално състояние: ето, един нормално свъсен и намусен българин би бил неразличим сред тълпата весели и усмихнати австрийци; докато истински милият и приятен австриец ще се различава от една част от българите само по това, че не следва максимата „не на мен да е добре, а на съседа да е зле“.

И в двете държави хората са много услужливи, постоянно си помагат и вярват помежду си, за което има много примери: Ако човек си остави палтото на закачалка на обществено място в Австрия, хората ще го пазят, за да си го намери цяло-целеничко; така е и в България, където дори ще го приберат на сигурно място, да не би да го вземе някой друг. В България повечето хора биха подкрепили човек в нужда, като го оставят да се оправя сам; в Австрия ще му сторят добро и ще му покажат как да се справи сам.

Не е лесно да си котка в човешки свят. Хората те подритват насам – натам, момченца те замерват с камъчета, но понякога и някоя нежна ръка прокарва галещи пръсти по прашните ти косми, за да ти подари кратък миг на блаженство... А това се случва и в Австрия, и в България. И тук, и там; и такива, и онакива хора. Хора. Често съм ги чувал едните да наричат другите „западници“, а вторите да викат на първите „източно-европейци“, влагайки вероятно куп топли чувства в подобни обръщения ... Колко са глупави, та нали всичките са си хора все пак ... *

СЛУЧКА С ПОСОЛСТВОТО

Текст: З.Ц.

Наскоро четох една статия за положението в България на живееща навън българка. Статията съдържаше много истини, много изброени неразбории. Най-голямо впечатление ми направи (от многоизброените моменти) изказването за посолствата ни из другите страни – не помагат особено на гражданите и са много мудни. Не желая да коментирам или осъждам някого, а само да разкажа една случка.

Преди около половин година ми се налагаше да сменя международния паспорт на детето си поради изтичане срока на настоящия. Тъй като за момента не планивах пътуване до България, а само на детето (да посети баба и дядо), се поинтересувах, дали някой друг освен нас (аз или съпругът ми) може да направи това вместо нас в България.

От РПУ-то в града, от който съм, отговориха, че не е проблем трето лице (в случая бабата на детето) да направи това при представяне на пълномощно. Е, аз на свой ред отидох до местното посолство и поисках да направим пълномощно (аз и съпругът ми). От там ми отговориха, че не може така. Трябва освен присъствието на детето, единият родител да присъства на място. В защита на това ми показаха 2 варианта на пълномощно – майката упълномощава бащата да я представлява пред властите в България за издаване на паспорт на детето и обратно – бащата упълномощава майката. Може би проблемът беше, че нямаше трети вариант за пълномощно, в който и двамата родители упълномощават 3-то лице. Освен това ми беше казано – „Като живеете и гледате дете в чужбина, е редно да си правите сметката за това.“

Тъй като все пак и аз имах възможност да отида до България, го направихме по „тук-кашните“ правила – съпругът ми ми направи пълномощно и аз, заедно с детето, в България сменихме паспорта. За да не попита някой дали съм чела закон или постановление в тази посока, в България ми беше показана извадка от закона с такъв текст, който позволяваше исканото от нас. *

Ein Erlebnis mit der Botschaft

Text: Z. T.

Vor Kurzem las ich einen Artikel über die Lebensbedingungen in Bulgarien. Geschrieben wurde der Artikel von einer im Ausland lebenden Bulgarin. Er erzählte über eine Reihe von Wirrwarren. Was mich am Meisten beeindruckte waren die Reaktionen der bulgarischen Botschaften, die generell nicht gerade hilfsbereit und sehr langsam sind. Ohne zu tadeln möchte ich hier eine Geschichte erzählen.

Vor ca. einem Jahr musste ich den Pass meines Kindes verlängern, da sich das Ablaufdatum näherte. Zu diesem Zeitpunkt plante ich für mich jedoch keine Reise nach Bulgarien; es sollte nur mein Kind reisen und seine Großeltern besuchen. Ich habe mich also bei der entsprechenden Behörde in Bulgarien erkundigt ob eine dritte Person außer den Eltern den Pass vor Ort verlängern darf. Die Antwort war positiv, die Person (die Oma in diesem Fall) brauchte nur eine Vollmacht von den Eltern. Ich ging also zur jeweiligen Botschaft und ersuchte um Ausstellung der notwendigen Vollmacht. Es hieß, dass das nicht möglich wäre und dass zumindest ein Elternteil zusammen mit dem Kind die Verlängerung vor Ort (in Bulgarien) ansuchen müsse. Als Unterstützung dieser Behauptung bekam ich zwei Vollmachtvarianten: bei der ersten bevollmächtigt die Mutter den Vater und bei der zweiten umgekehrt. Vielleicht lag das Problem darin, dass sie gerade keine dritte Vollmacht hatten, mit der beide Eltern eine dritte Person bevollmächtigen hätten können. Noch dazu wurde mir gesagt: „Nachdem Sie im Ausland leben und ihr Kind großziehen, sollten Sie sich um solche Sachen rechtzeitig kümmern.“

Ich konnte doch nach Bulgarien mitreisen und ließ dort den Pass nach den „Botschaftsregeln“ verlängern. In Bulgarien ließ ich mir einen Auszug aus dem Gesetz besorgen. Es stellte sich heraus, dass das Gesetz unser Ansuchen sehr wohl erlaubt hätte. *

Професия:

литературен
преводач

Александър Зицман е роден през 1974 г. в Штутгарт. Майка му е българка, а баща му германец. Дядо му е българският художник Пенчо Георгиев (1900-1940). Завършва скандинавска и българска филология във Виена, а от 1999 г. е преводач на свободна практика на художествена литература. Превел е повечето от книгите от български автори, публикувани в немскоговорящи страни през последните години, за което през 2004 г. получава почетната награда на Министерството на културата в България. В интервюто Александър ни дава възможност да надникнем в работата му.

Текст: Ива Пенкова
Снимки: Макс Мозер
Превод: Красимира Плахецки

Beruf:

literarischer
Übersetzer

Alexander Sitzmann wurde 1974 in Stuttgart geboren. Er ist der Sohn einer bulgarischen Mutter und eines deutschen Vaters und Enkel des bulgarischen Malers Penčo Georgiev (1900-1940). Er studierte Skandinavistik und Bulgaristik in Wien. Seit 1999 arbeitet er als freiberuflicher literarischer Übersetzer. Er hat die meisten Werke bulgarischer Autoren, die in den letzten Jahren im deutschsprachigen Raum veröffentlicht wurden, übersetzt. 2004 erhielt er dafür den Ehrenpreis des bulgarischen Kulturministeriums. Im Interview gewährt er Einblick in seine Arbeit.

Text: Iva Penkova
Fotos: Max Moser

Преводачите на художествена литература често са в сянка, незабелязвани от публиката, а и понякога недооценени от авторите. Неблагодарна ли е тази професия?

Не бих се изразил точно така, по-скоро бих казал – не във всяко отношение благодарна. От една страна, литературният превод е професия, която може да доставя огромно удоволствие, и в която човек понякога намира истинско удовлетворение; професия, която развива и обогатява знанията. Не намирам за трагичен факт, че преводачът остава в сянка, дори в повечето случаи е предимство, когато не се налага все да си в светлината на прожекторите. Освен това много неща се направиха през последните години що се отнася до признаването на професията, не на последно място вследствие добрата работа на Съюза на преводачите в Австрия. От друга страна, обаче, преводачът не би могъл да живее единствено от спечеленото с превод. Усилията, които влага, в никакъв случай не съответстват на заплащането и това кара повечето от нас да търсят допълнителни доходи. Човек не би издържал дълго в тази професия без голяма порция идеализъм, въодушевление и любов към литературата.

Роден си в Щутгарт в семейството на българка и германец. Как се събуди у теб интересът да превеждаш българска литература?

Преводът, така да се каже, ми е още от люлката. С литературен превод обаче започнах да се занимавам едва на 24 години, когато срещнах известната преводачка Валерия Йегер. Бях превел един кратък текст на „Сирак скитник“ за моя дядо и помолих Валерия да го погледне. Изглежда преводът не е бил чак толкова лош, за-

Alexander, Übersetzer stehen oft im Schatten, werden von der Öffentlichkeit nicht wahrgenommen und manchmal auch von den Autoren nicht ausreichend geschätzt. Ist das Übersetzerdasein ein undankbares?

So würde ich das nicht formulieren, ich möchte eher sagen: ein nicht in jeder Hinsicht dankbares. Auf der einen Seite ist das Übersetzen von Literatur natürlich ein Beruf, der ungeheuren Spaß machen und in dem man bisweilen auch wirklich Erfüllung finden kann, der einen fordert und bei dem man immer wieder etwas Neues dazulernt. Die Tatsache, dass man oft im Schatten steht, empfinde ich dabei nicht per se als tragisch, meist ist es ja sogar von Vorteil, nicht ständig im Rampenlicht stehen zu müssen. Zudem hat sich in den letzten Jahren in Sachen Anerkennung viel getan, nicht zuletzt aufgrund der guten Arbeit unseres Berufsverbandes. Andererseits kann kaum einer von uns ausschließlich von dem leben, was er durch das Übersetzen von Literatur verdient. Der Aufwand, den wir betreiben, steht in keinem Verhältnis zur Bezahlung, die wir dafür erhalten, und deshalb sind die meisten von uns gezwungen, zusätzlich einer anderen Beschäftigung nachzugehen. Ohne eine große Portion Idealismus, Begeisterung und Liebe zur Literatur kann man in diesem Beruf auf Dauer nicht arbeiten.

Du bist in Stuttgart als Sohn einer bulgarischen Mutter und eines deutschen Vaters aufgewachsen. Wie ist dein Interesse, bulgarische Literatur zu übersetzen, entstanden?

Das Übersetzen als solches ist mir quasi in die Wiege gelegt worden, doch zum literarischen Übersetzen bin ich erst im Alter von 24 Jahren gekommen, als ich die bekannte Übersetzerin Valeria Jäger kennenlernte. Damals hatte ich für den Hausgebrauch einen kurzen Text Sirak

(Fortsetzung auf S. 8)

щото Валерия ме взе под крилото си, и няма и година по-късно, по случай българския акцент на Панаира на книгата в Лайпциг през 1999 г., излязоха и първите ми преводи в едно списание. Валерия ме зарази с любовта си към литературата и с удоволствието да борави с езика. От тогава преводът влезе под кожата ми и не ме оставя до днес.

С какво те привлече преводът и кога си доволен от работата си?

Литературният превод е специфично нещо – смесица от напрегатната работа и игрив подход към езика, една изключително аналитична и същевременно творческа работа. Бих твърдял дори, че да превеждаш е особен начин да наблюдаваш и разбираш света. Това, което лично мен ме привлича, е многообразието в моята работа или може би това, че винаги съм поставен пред нови предизвикателства, че винаги съм принуден да размишлявам, че никога не се изкушавам да почивам върху вече постигнатото. Преводът никога не може да е сто процента доволен от работата си, тъй като текстът дава много възможности, литературата и езикът са твърде живи, светът ни – твърде динамичен.

Превел си доста книги от млади български автори, между които Георги Господинов, Алек Попов, Теодора Димитрова. С какво се характеризират тези автори?

Общо за последните десет години съм превел повече от сто автори от шест езика и всеки един от тях значително се отличава по едно или повече качества, само че е много трудно с малко думи те да се обобщят, без да се взема под внимание определен текст. Едно обаче може да се каже със сигурност – споменатите автори са успели достатъчно да събудят интереса в немскоговорящите страни, за да бъдат публикувани тук. За Георги и Алек може определено да се каже, че хуморът е важен фактор в творбите им: Георги по-скоро по състрадателен начин, Алек определено понякога си служи направо със сопата, а Теодора успява много добре да проникне и опише душевното състояние на героите. По същия начин, обаче, могат да бъдат взети под внимание и други критерии.

Какви са характерните белези на новата българска литература?

Това е въпрос, който често ми задават, но на който нямам общовалиден отговор. Съвременната българска литература за моите разбирания е изключително хетерогенна.

Като изключим няколко положителни явления, ми липсват преди всичко две неща и това са ниво на писане и професионализъм, но също и иновация, и оригиналност. Много материал, в най-добрия случай средно качество, преминава през бюрото ми, което може и да се дължи на това, че литературата или общо езикът в България вече не притежават кой знае каква стойност, а и на това,

че няма истинска традиция на литературната критика. Разбира се, има различни вкусове и аз не твърдя за себе си, че имам поглед над цялостната българска литература, но общо мисля, че в момента може да се говори за една трудна фаза.

Това е една доста критична оценка. Кой период от българската литература тогава би определил като плодотворен?

Ако вземем под внимание прозата, намирам че времето между Първата и Втората световна война, и по-специално двайсетте години, са един интересен период за българската литература, който ражда изключителни автори. Като изключим познати имена като Йовков, например, неоправдано потъват в забравата автори като Чавдар Мутафов, също Георги Райчев или Георги Стаматов с неговите по-късни разкази.

Преждаш литература от няколко езика на немски: от македонски и български, норвежки, датски и исландски. Как успяваш да владееш толкова много езици до тънкост?

От една страна, езиците си приличат до определена степен, от друга страна, познавам хора, на които тези езици са майчини, и които ползвам за справка. Така винаги, когато чувствам несигурност, има кого да попитам. Нерядко обсъждам откъси от текстове с колеги и приятели, а понякога и със самите автори. Освен това

(Fortsetzung von S. 6)

Skitniks über meinen Großvater übersetzt und Valeria gebeten, einen Blick auf meine Übersetzung zu werfen. Offenbar war sie nicht so schlecht, denn Valeria nahm mich unter ihre Fittiche, und kein halbes Jahr später erschienen meine ersten eigenen Übersetzungen in einer Zeitschrift anlässlich des Bulgarienschwerpunkts auf der Leipziger Buchmesse 1999. Mit ihrer Liebe zur Literatur und ihrer Freude am Spiel mit der Sprache hat mich Valeria damals angesteckt. Seither hat mich das Übersetzen einfach nicht mehr losgelassen.

Was hat dich an der Arbeit eines Übersetzers gereizt? Wann bist du als Übersetzer zufrieden?

Das Übersetzen von Literatur ist eine sehr spezifische Angelegenheit, eine Mischung aus harter Arbeit und spielerischem Umgang mit der Sprache, eine äußerst analytische und zugleich sehr kreative Tätigkeit, ich würde sogar soweit gehen zu behaupten, dass es eine eigene Art ist, die Welt zu betrachten und zu begreifen. Für mich persönlich liegt der Reiz in der Vielschichtigkeit meiner Arbeit, oder vielleicht genauer darin, dass sie immer wieder neue Herausforderungen für mich bereithält, mich immer wieder zum Nachdenken zwingt, mich nie in Versuchung führt, mich auf dem einmal Erreichten auszuruhen. Hundertprozentig zufrieden kann man als Übersetzer wohl nie sein, dazu hält der Text zu viele Möglichkeiten bereit, dazu sind Literatur und Sprache zu lebendig, dazu ist unsere Welt zu dynamisch.

(Fortsetzung auf S. 10)

1000 безплатни eety-стартови пакета

eety празнува своя 3-ти рожден ден и подарява 1000 безплатни eety-стартови пакета с включен начален ваучер! Само изпратете своето име и адрес на www.freety.at или с SMS* на 08282/2828073.

от 9,9 цента към България
9 цента за SMS по целия свят

без месечна такса
без допълнителен код за
набиране
без договор

При въпроси, свържете се с нас:

- +43 (0) 681 83 0 83
- info@eety.at
- www.eety.at

Die ganze Welt um wenig Geld!

eety
dieweltkarte.at

За всички обаждания в чужбина ще бъде таксувана еднократно първоначална такса в размер от 10 цента при свързване с желаните номер. Цените са в Евро, с включен ДДС, за минута (респ. SMS) и не важат за обаждания към импулсни телефони. Тарифите са актуални през цялото денонощие. Времето на таксуване и отчитане на разговорите е 60 секунди. Важат Общите търговски условия на eety-Telecommunications GmbH.

* цена на SMS според тарифата на вашия доставчик

се опитвам да чета колкото е възможно повече на съответните езици, за да съм запознат с езиковите промени. В същото време не трябва да се забравя, че единствено добрите езикови познания не правят от някого добър преводач на художествена литература. Човек трябва да има усет за литературата. И най-накрая, от решителна важност за добрия превод е, дали преводачът ще успее да предаде всичко това на майчиния си, или съответно на преводния език.

Има ли разлика дали авторът, който превеждаш, владее немски или не?

Много зависи от характера на автора. В повечето случаи, обаче, не е недостатък, ако авторът разбира езика, на който е преведен. Единствено е неприятно, ако съответният автор само си мисли, че разбира езика, но в действителност не е така.

Ти работиш невероятно много, освен преводите преподаваш във Виенския университет и пишеш дисертация. Как изглежда една твоя работна седмица?

Разбира се, нямам редовно работно време и може някой път да се случи да се съберат 80 часа работа на седмица, рядко по-малко, а свободните уикенди, така или иначе, са изключение. Всяка седмица е сама за себе си, но, започнеш ли веднъж да превеждаш някоя книга, вече не можеш да се отскубнеш и прекарваш дни наред от сутрин до късно през нощта пред компютъра. Ако в момента няма някой по-голям превод, животът става донякъде по-разнообразен. Прекарваш половин или цял ден в библиотеката, четеш новоизлезли книги и статии, поддържаш контакти, търсиш нови проекти, остава ти и повече време за научна работа, и общо за размисления. По принцип, обаче, не може да се предвиди каква ще бъде следващата седмица.

Занимаваш ли се през малкото свободно време, което имаш, с нещо, което да балансира многото четене?

Дори и да прозвучи странно, за да балансирам четенето, често чета. Има голяма разлика, дали четеш един текст с професионална цел или просто за удоволствие. Разбира се, проявявам интерес и към други медии като кино и театър. Обичам да слушам музика. Пийвам от време на време по чаша вино. Също намирам дългите разходки за много разпускащи, а и малко спорт също не е излишен.

Кои са любимите ти автори, като изключим тези, които превеждаш?

Любителите ми автори, разбира се, се менят постоянно. Има, обаче, някои, на които съм останал верен и до днес, като например Антонио Лобо Антунес, Антонио Табуки, Михаил Булгаков, Ханс Фалада и много, много други. В областта на лириката в момента имам предпочитания към Пабло Неруда и Розе Ауслендер. В скоро време възнамерявам отново да се занимавам с авторите от бийт-генерацията – Гийнсбърг, Бъроуз, Керуак. От време на време

ме чета и по някое добро криминале, например Фридрих Глаузер или Честър Хаймс. Намирам за успокоително да знаеш, че добрите книги вероятно са повече от това, което човек може да прочете за един живот, и че винаги излизат нови и нови книги.

Какви са следващите ти планове?

Това, което мога веднага да кажа със сигурност, е, че през март излиза македонския брой на Веспенност и късно есента един исландски брой на Лихтунген – австрийски литературни списания, в които имам участие. Освен това, през есента на пазара излиза нов сборник с разкази на Алек Попов. Ще бъдат публикувани и няколко кратки текста в няколко списания. Допълнително работя над две македонски и две датски стихосбирки, както и над сборник с есета от норвежкия културен радикализъм, но за това трябва да се доуточнят някои финансови въпроси. ★

(Fortsetzung von S. 8)

Du hast einige Bücher jüngerer bulgarischer Autoren übersetzt, u.a. von Georgi Gospodinov, Alek Popov, Teodora Dimova. Was zeichnet diese Autoren jeweils aus?

Insgesamt habe ich in den letzten gut zehn Jahren mehr als hundert Autoren aus sechs verschiedenen Sprachen übersetzt, und jeder von ihnen zeichnet sich durch eine oder mehrere Eigenschaften besonders aus, nur ist es sehr schwer, die jeweiligen Qualitäten in wenigen Worten allgemein zusammenzufassen, ohne auf konkrete Texte einzugehen. Eines kann man mit Sicherheit sagen – die genannten Autoren haben es geschafft, genug Interesse im deutschsprachigen Raum hervorzurufen, um hier publiziert zu werden. Bei Georgi und Alek ist sicher ihre Art von Humor ein wichtiger Punkt, Georgi eher auf der einfühlsamen Seite, Alek manchmal durchaus auch mit dem Holzhammer, während Teodora es versteht, sehr eindringlich die Gemütslage ihrer Protagonisten zu schildern; ebensogut könnte man aber auch andere Kriterien heranziehen.

Was sind besondere Kennzeichen der neueren bulgarischen Literatur?

Dies ist eine Frage, die mir gern gestellt wird und auf die ich keine allgemeingültige Antwort weiß: Die bulgarische Literatur von heute ist für mein Empfinden ausgesprochen heterogen, und wenn man von ein paar wenigen Lichtblicken absieht, dann vermissemich vor allem zwei Dinge, nämlich Niveau und handwerkliche Qualität, aber auch Innovation und Originalität. Sehr viel bestenfalls Mittelmäßiges geht über meinen Schreibtisch, was daran liegen mag, dass Literatur - oder Sprache allgemein - in Bulgarien offenbar keinen besonderen Stellenwert besitzt, oder nicht mehr besitzt, und sicher auch daran, dass es keine wirkliche Kultur der Literaturkritik gibt. Selbstverständlich sind Geschmäcker verschieden, und ich nehme auch nicht für mich in Anspruch, die gesamte bulgarische Literatur zu überblicken, aber generell denke ich, kann man zur Zeit schon von einer schwierigen Phase sprechen.

Das ist eine sehr kritische Einschätzung. Welche Periode der bulgarischen Literatur würdest du denn als eine fruchtbare bezeichnen?

Wenn wir einmal auf Prosa fokussieren, halte ich die Zwischenkriegszeit und speziell die Zwanziger Jahre für eine der interessantesten Perioden in der bulgarischen Literatur, die eine ganze Reihe von hervorragenden Autoren hervorgebracht hat. Neben den bekannten Namen wie Jovkov wären hier auch zu Unrecht in Vergessenheit geratene Autoren wie allen voran Čavdar Mutafov, aber auch Georgi Rajčev oder Georgi Stamatov mit seinen späteren Erzählungen zu nennen.

Du übersetzt Literatur mehrerer Sprachen ins Deutsche, neben dem Bulgarischen und Makedonischen auch aus dem Norwegischen, Dänischen und Isländischen. Wie schaffst du es, so viele Sprachen in ihren Feinheiten zu beherrschen?

Zum einen ähneln sich diese Sprachen natürlich zu einem gewissen Grad, zum anderen habe ich für jede dieser Sprachen Muttersprachler

als Informanten, das heißt ich kann immer jemanden fragen, wenn ich mich unsicher fühle. Und nicht selten diskutiere ich Textstellen mit Freunden und Kollegen, manchmal auch mit den Autoren selbst. Außerdem versuche ich, möglichst viel in den betreffenden Sprachen zu lesen, um auf dem Laufenden zu bleiben. Gleichzeitig muss man aber anmerken, daß gute Sprachkenntnisse allein nicht ausreichen, um ein guter Übersetzer zu werden, man muss schon auch einiges an Gefühl für Literatur mitbringen, und letztlich ist entscheidend, ob man das alles dann in seiner Muttersprache bzw. in der Zielsprache richtig umsetzen kann.

Macht es für dich als Übersetzer einen Unterschied, ob der Autor, dessen Werk du übersetzt, der deutschen Sprache mächtig ist oder nicht?

Es hängt sehr stark vom Charakter des entsprechenden Autors ab, zu meist ist es aber kein Nachteil, wenn der Autor die Sprache versteht, in die er übersetzt wird. Schlimm ist nur eines, nämlich wenn der Autor denkt, er verstehe die Sprache, in die er übersetzt wird, es in Wirklichkeit aber nicht tut.

Du hast ein unglaubliches Arbeitspensum. Neben deiner Übersetzertätigkeit bist du Lektor an der Hauptuniversität Wien und schreibst außerdem an einer Disertation. Wie sieht eine Arbeitswoche von dir aus?

Geregelte Arbeitszeiten gibt es natürlich nicht, und es kann schon einmal vorkommen, daß in einer Woche mehr als 80 Stunden zusammen-

kommen, selten sind es weniger und freie Wochenenden sind ohnehin die Ausnahme. Jede Woche ist anders, doch hat man zum Beispiel erst einmal begonnen, ein Buch zu übersetzen, dann kann man sich oft gar nicht mehr losreißen und sitzt tagelang von morgens bis in die Nacht hinein vor dem Computer. Steht gerade keine größere Übersetzung an, dann ist das Leben auch etwas abwechslungsreicher, dann verbringt man halbe oder ganze Tage in der Bibliothek, liest neu erschienene Bücher und Artikel, pflegt Kontakte und sucht sich neue Projekte, dann ist auch mehr Zeit für wissenschaftliches Arbeiten und generell zum Nachdenken. Aber im Allgemeinen kann man nie vorhersagen, wie die nächste Woche werden wird.

Machst du in deiner spärlichen Freizeit etwas als Ausgleich zum vielen Lesen?

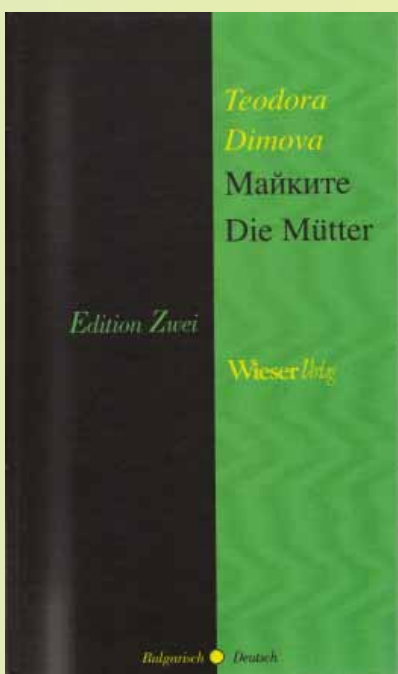
Auch wenn es seltsam klingen mag, aber als Ausgleich zum Lesen lese ich oft. Es macht einen großen Unterschied, ob man einen Text aus beruflichen Gründen oder ob man ihn wirklich nur zum reinen Vergnügen liest. Selbstverständlich bin ich auch anderen Medien wie Film und Theater nicht abgeneigt, ich höre sehr gerne Musik, trinke ab und zu mal ein Glas Wein, lange Spaziergänge empfinde ich ebenfalls als sehr entspannend, und ein bißchen Sport darf schon auch sein.

Welche sind privat deine Lieblingsschriftsteller?

Das ändert sich natürlich immer wieder, es gibt aber schon einige Autoren, denen ich über die Jahre hinweg treu geblieben bin, wie z.B. António Lobo Antunes, aber auch Antonio Tabucchi, Michail Bulgakow, Hans Fallada und viele, viele andere mehr. Im Bereich Lyrik habe ich im Augenblick eine Vorliebe für Pablo Neruda und Rose Ausländer. In nächster Zeit will ich mich jedoch auch noch einmal mit der Beat Generation - Ginsberg, Burroughs, Kerouac - auseinandersetzen, und von Zeit zu Zeit lese ich auch sehr gerne einen guten Krimi, zum Beispiel Friedrich Glauser oder Chester Himes. Ich finde, es hat etwas Beruhigendes an sich zu wissen, daß es wahrscheinlich mehr gute Bücher gibt, als man in einem Leben lesen kann, und dass immer wieder neue nachkommen.

Was sind deine nächsten Pläne?

Was ich jetzt schon sicher sagen kann: im März erscheint eine Makedoniennummer des Wespennests und im Spätherbst eine Islandnummer der Lichtungen (Anm.: österreichische Literaturzeitschriften), an beiden habe ich mitgearbeitet. Ebenfalls im Herbst wird ein Erzählband von Alek Popov auf den Markt kommen, dazu noch einige kleinere Veröffentlichungen in Literaturzeitschriften. Zudem arbeite ich an zwei makedonischen und zwei dänischen Gedichtbänden sowie an einem Band mit Essays des norwegischen Kulturradikalismus, hier sind aber noch einige Finanzierungsfragen etc. zu klären. ★

Предизвикателствата на текста – създаване, превод и прочит

Създаването на художествен текст е особен творчески акт, който изразява прехода от единичното към общото съзнание.

Става дума за един уникален, смислово овладян процес на осъзнаване и организиране на дадена информация. Писането представлява изява на позицията на една личност, адресирана към общото в лицето на читателите.

Художественото произведение не е семантично затворена система. Тя остава отворена към постигане на нов смисъл в процеса на прочита, която по всяко време може да претърпи развитие. Написаното слово е способно да въздейства върху отделното съзнание с различна сила и насоченост. То притежава възможността да моделира позиции и пречупва мнения, като тези качества са условие за постигане на нова гледна точка в читателското мислене.

Линията автор – текст – читател определя аспекта на тяхната цялостност и принципна свързаност. Съвременната литература използва до краен предел всички шансове за разрушаване на границите на текста. В това число и преводът създава форми на разностранното комуникативно обмяне. Смесовият обмен на думи чрез превод на друг език е сложен процес, понеже спецификите на отделните езици задават различни правила на изразяване. В процеса на превеждане е важно да се за-

пази семантично и стилово функцията на словото от оригиналния текст.

Всеки литературен текст представлява художествено обогатена, двойно действаща система в прехода **автор – читател**. Изграждането на дадено произведение е процес, който се отличава с индивидуален подход и собствена гледна точка. Последното притежава определен идеен потенциал, осъществяващ връзката с читателите. Става дума за едно сложно реализиране на функционалния език. Погледнато от субективността на времето, написаното се променя с всеки индивидуален прочит, но запазва своето послание във времето.

Художественият текст представлява смислово подвижна система от знаци, в която същност и съществуване съпадат. Неговото съдържание се определя от развитието на темата в процеса на писане и като отражение на това, което описва, текстът се превръща в отражение на онова, което отразява.

И така, при превеждане на даден текст се цели смислов обмен на информация от един език на друг. За да бъде преведен, текстът е опосредстван от друг субект, а именно преводача. Той обединява линията **автор – читател**, като се задължава да спазва гледната точка на автора, неговата

Текст: Драгомира Никова
лична позиция и послание. Преводачът може да интерпретира, но не може да променя авторската идея. Процесът на писане е вид овладяване на мисленето. Процесът на превеждане е пренасяне на информация, а процесът на четене представлява овладяване на собствената гледна точка, преминала през идеята на автора. Чрез събитията в текста, читателят узнава идеите на автора и собственото си отношение към темата.

Ако читателят е свободен да избира гледна точка, то преводачът е зависим от нея. Превеждането на едно и също произведение от XV-ти, XVIII-ти или XXI-ви век няма да звучи по един и същи начин. Всяко време идва със своята естетика, която се отразява във всички сфери на живота ни. Разбира се, каквато и да е естетиката на времето, хората се нуждаят от художествена литература и авторски произведения. Желанието да се докоснем до повече автори се увеличава, а писането и превеждането остават необходимост.

Една латинска сентенция казва: **Verba volant, scripta manent** - Думите отлитат, писаното остава. ★

Die Herausforderungen eines Textes - das Schaffen, Übersetzen und Vorlesen

Das Schaffen eines literarischen Textes ist ein spezifischer, schöpferischer Akt, der die Verbindung vom eigenen Bewusstsein zum Allgemeinen darstellt.

Es ist ein einzigartiger Prozess, bei dem bestimmte Informationen wahrgenommen und eingeordnet werden. Das Schreiben ist eine dem Leser zugewandte Form, die Ansichten des Autors darzustellen. Das literarische Werk ist kein geschlossenes semantisches System. Es ist offen für Sinnwandlungen während des Leseprozesses und kann jederzeit eine Weiterentwicklung erfahren. Das Geschriebene kann eine unterschiedlich starke Wirkung auf das Bewusstsein des Lesers haben und ist imstande, Meinungen zu wandeln oder zu modellieren. Diese Eigenschaften der geschriebenen Sprache sind die Voraussetzung, um neue Gesichtspunkte zu schaffen.

Die Literarische Linie Autor – Text – Leser bestimmt der Aspekt dieser Gesamtheit und prinzipiellen Zusammenhang. Die gegenwärtige Literatur nützt alle Möglichkeiten, die Grenzen eines Textes zu überwinden. Dabei ist auch die Übersetzung eine Art zwischenkulturelle Kommunikation. Der zwischen sprachliche Austausch durch das Übersetzen ist ein kompliziertes Verfahren, da die Äußerungsmöglichkeiten einer Sprache verschiedenen Regeln unterliegen. Deshalb ist es beim Übersetzen wichtig darauf zu achten, die semantische und stilistische Funktion der Aussage des Ausgangstextes zu bewahren.

Jeder literarische Text stellt eine Kommunikation zwischen **dem Autor** und **dem Leser** dar. Das Schaffen eines Werkes unterscheidet sich durch das individuelle Herangehen und den Standpunkt des Autors. Der Standpunkt besitzt ein gewisses Ideenpotenzial, das eben die Beziehung Autor-Leser herstellt. Dadurch

wird die Sprache realisiert, zugleich wird das Geschriebene bei jedem individuellen Lesen anders interpretiert, die Botschaft bleibt jedoch unverändert.

Ein schöpferischer Text ist ein bewegtes System von Zeichen, in dem Wesen und Dasein übereinstimmen. Der Inhalt wird von der Entwicklung des Themas im Prozess des Schreibens bestimmt.

Die Übersetzung an sich strebt einen sinnvollen Informationsaustausch zwischen zwei Sprachen an. Dabei ist der Übersetzer der Vermittler zwischen **Autor** und **Leser** und als solcher soll er die Ansicht, die Stellungnahme und die Botschaft des Autors erhalten. Er darf zwar interpretieren, jedoch ohne die Idee des Autors zu verändern. Das Schreiben selbst ist ein Prozess der Beherrschung des Denkens, während die Übersetzung eine Übertragung von Information darstellt. Das Lesen schlussendlich ist das Herauskräftigen des eigenen Gesichtspunktes von der Idee des Autors. Während der Leser seinen

Text: Dragomira Nikoff
Übersetzung: Krasimira Plachetzky
Gesichtspunkt frei bestimmen kann, muss sich der Übersetzer an den Gesichtspunkt des Autors halten.

Übersetzungen von Texten verschiedener Epochen unterscheiden sich in ihrem Stil. Jedes Zeitalter bringt eine eigene Ästhetik mit sich, die sich in allen Lebensbereichen widerspiegelt. Menschen brauchen schöpferische Literatur unabhängig von der Ästhetik der Zeit. Der Wunsch mehrere Autoren kennen zu lernen wird immer stärker und somit bleiben das Schaffen und Übersetzen von Texten eine Notwendigkeit. Ein lateinisches Sprichwort sagt: **Verba volant, scripta manent** oder die Worte vergehen, das Geschriebene bleibt. ★

Голо Бърдо – непознатите българи

Българи в Албания - звучи екзотично и странно. Затова тази общност е толкова малко позната. България я преоткри едва след падането на режима на Енвер Ходжа.

В началото на 90-те години на миналия век се отвори границата и за първи път след повече от 40 години се срещнахме с наши сънародници в Албания, в областта Голо Бърдо.

Голо бърдо е изключително живописен високопланински регион. Разположен е на границата между Албания и Македония, югозападно от град Дебър, населен с българи - мюсюлмани и християни. Селата там са труднодостъпни и отдалечени от основните транспортни артерии. Попаднах на експедиция сред тази българска общност благодарение на Българската федерация по спелеология (която от 1991 г. провежда спелеоложки експедиции в северозападната част на Албанските Алпи) и Асоциацията за антропология, етнология и фолклористика „Онгъл”. През 2007 г. и 2008 г. проведохме етнологични проучвания в селата Стеблево, Кленье и Ворница, както и сред преселници от Голо Бърдо в столицата Тирана, където има цял квартал, населен с българи – Кодра е прифит (Попски хълм).

Невестинска носия от с. Стеблево

След обявяването на независимостта на Албания през 1912 г. и конституирането на новите ѝ граници с Вардарска Македония, по-голямата част от селата от областта Голо Бърдо попадат на албанска територия – 21 села остават в Източна Албания, а 6 - на територията на Западна Македония. “Албанските” български села са Стеблево, Гиноец (Генец), Кленье, Требище, Големо Острени (Големи Острени),

Текст: д-р Веселка Тончева
Малестрени (Мало Острени), Ворница, Тучепи, Пасинки, Радоеща, Извири, Ладомерица, Голейща, Койовец, Лешничани, Оржаново, махалите Тръбчанище, Камен и Заборйе; със смесено българско и албаноезично население са селата Себища и Смолник, а в днешната република Македония са селата Джелища, Отишани, Модрич, Дренук, Ябланица и Лакайца (последната с преселници от с. Стеблево).

България беше изгубила връзката с тази общност, общественият и научен интерес се активизира едва след демократичните промени в Албания (а и в България). В годините преди режима на Енвер Ходжа, в периода 1913-1939 г. са съществували активни контакти между тези българи и родината им. Историческите сведения сочат, че към края на XIX-ти и в началото на XX-ти в. областта Голо бърдо се счита за българска, макар и в рамките на Македония. Според статистиката на населението от 1873 г. тези села принадлежат към Дебърската каза и са населени с българи християни и българи мюсюлмани.

Религиите, които изповядват българите от Голо бърдо, са ислям (по-голям процент) и християнство. Приемането на исляма датира относително късно (XVIII-ти в.), в местните разкази присъства споменът за християнското минало. В редица села (като например Стеблево) са функционирали и двата храма - джамия и църква. Християни и мюсюлмани съжителстват мирно, дори взаимно посещават празниците си. След 1967 г. официалната

На 4-ти февруари в БКИ „Дом Витгенщайн“ по покана на Българския Изследователски Институт в Австрия д-р Веселка Тончева, фолклорист, етномузиколог, н. с. д-р в Институт за фолклор – БАН, изнесе лекция и представи докуметален филм за Голо Бърдо – областта в Албания, населена с българско малцинство.

Байрам Бузиов от с. Кленье

държавна политика в Албания е свързана със забрана на религиите: по особено агресивен начин се разрушават религиозните храмове (ползват се като обиталища за домашни животни), оказва се натиск върху функционирането на религиозните практики. Това се отразява и на религиозния, и на празничния живот, и на българите в Голо Бърдо.

“Външното” назоваване на общността е “бугари” – като такива са познати хората от Голо бърдо в цяла Албания. Българската идентичност се изявява в най-голяма

степен чрез езика, както и чрез произхода – т.е. чрез “българското потекло”, знанието за което е наследствено предавано. „Бугарският” език, който това население говори, езиковедите отнасят към най-западномакедонските български говори. Това е езикът, който се използва за комуникация в рамките на общността и в семейството, но който се предава единствено по устен път. По време на режима на Енвер Ходжа употребата на този език в публичното пространство и на обществени места не е била особено желателна, и

това в голяма степен го превръща в “домашен” език. В региона все още се срещат възрастни хора, които не говорят (или говорят лошо) албански език, знаят само майчиния български език.

Статутът на населението от Голо Бърдо не е на “българско” малцинство, тъй като такова в Албания няма официално признато, но в последните години в дипломатическите отношения между България и Албания се поставя този въпрос. Днес общността има свои организации, които защитават “българския” произход на населението. Такава организация е „Просперитет Голо Бърдо” с председател Хаджи Пируши, благодарение на чието съдействие ние имаме възможност да се срещнем с нашите сънародници от Голо Бърдо. И ще продължим да се срещаме. За да се опитаме да разберем тяхната съдба, защото за нас те са все още непознатите българи - живяли почти един век в чуждоезикова и чуждоетническа среда, но съхранили българския език и традиции. ★

Голо Бърдо, Република Албания

Тържишки манастир

Тържишкият манастир "Св. Пророк Илия" се намира в подножието на рида Гола глава на Западен Предбалкан, при десния бряг на река Искър. В близост е до железопътната линия София-Варна и град Мездра. В околностите някога имало пазар (тържище), от където манастира носи името си - Тържишки. Наричат го още и Струпецки по названието на село Струпец, отстоящо най-близо до него.

1851-1852г. и разрушен през 1920г. Контрафорсите от южната ѝ страна са заздравиени за последно през 1927г. Пред входа ѝ стоят три гроба, единият от 1888г.

В източната част на манастирския двор през 1851г. започва строителството на сегашното триетажно жилищно крило (необичайна етажност за този вид манастири) с обширни чардаци, върху 70 дървени колони и с дължина около 50 метра. Строител е майстор Витю от село Брусен, Етрополско, който с прекъсвания го завършва през 1857г. и през нея то е осветено от врачанския владика - копривщенеца Доротей.

Новопостроената жилищна сграда е рядко добър образец на българската възрожденска архитектура. Покрита е с широки каменни плочи - почти единствено от големите наши манастири. В пожара от 1972г. са изгорели 2/3 от нея, но впоследствие е подновена. Не е съхранена стаята на Васил Левски, който е пребивавал тук заедно с Никола Обретенов (революционер, син на баба Тонка). Дватамата са орга-

низирани тукашните революционни комитети (в селата Струпец, Караш, Курново, Видраре и други). В тях взел активно участие и тогавашният игумен на манастира йеромонах Панталеймон. В светата обител е живял и работил духовникът и книжовник Даниил Хилендарец от Стара Загора.

Старата каменна църква е живописвана през XVI-XVII век. Основите ѝ са кухни и затова е с добра акустика. Тя е една от малкото църкви в България (около 40 на брой) от XIII-XVII-ти век, период на установено османско присъствие, достигнала до нас със съхранени ценни стенописи, характерни за късното средновековие, и изпълнени в духа и традициите на старата византийска живопис. Значително е числото на изобразените светци-войни, на библейски и празнични сцени. Подробно е развит цикълът "Страстите Христови". Рисувалият творец е с особена слабост към архитектурната декорация, с каквато са украсени повечето от фоновете на композициите. Интересна и своеобразна

Текст: Евгени Стоименов

Запазените оскъдни сведения потвърждават, че той е съществувал още в началото на XVI-ти век. В края на XVII-ти век е изгорен от турците, като е оцеляла само малката каменна църква в двора. Тя е еднокорабна, едноапсидна с размери 4,95 на 7,39м. Има полуцилиндричен свод, с малки отвори и е покрита с каменни плочи. През 1827г. е възстановена и укрепена от врачанеца Димитраки Хаджитошев - поборник за църковна независимост, търговец, ктитор на Рилския и Зографския манастири и църкви (днес родната му къща в град Враца е част от етнографския музей на града). В западната страна на църквата личат основите на голям притвор, строен през

Тържишкият манастир и главната порта
Das Kloster Targhishte und seine Haupttor

• Тържишкият манастир
Kloster Tarzhishte

Das Kloster Tarzhishte

Das Kloster Tarzhishte liegt am rechten Ufer des Flusses Iskar an den Ausläufern des westlichen Vorbalkan. Nicht weit weg ist die Stadt Mezdra, ein Bahnknoten an der Strecke Sofia-Varna. In dieser Gegend soll es einst einen Markt gegeben haben. Von hier leitet das Kloster auch seinen Name, Tarzhishte – in der bulgarischen Sprache ein Synonym für Markt, ab. Man kennt es auch als das Kloster von Strupets, benannt nach dem nächstgelegenen gleichnamigen Dorf.

DNach den schriftlichen Überlieferungen existierte das Kloster noch im XVI. Jh. Ende des XVII. Jh. wurde es dann von den Türken niedergebrannt. Es blieb nur die kleine steinerne Kirche erhalten. Sie hat ein Schiff und eine Apsis und ist 7,39 Meter lang und 4,95 breit. Das Gewölbe hat kleine Öffnungen und ist außen mit steinernen Platten bedeckt. 1827 ließ ein Geschäftsmann namens Dimitar Hadzhitoshev die Kirche renovieren und befestigen. Derselbe kam aus der nahe gelegenen größeren Stadt Vratsa und kämpfte für die Unabhängigkeit der bulgarischen Kirche im türkischen Reich. Heute

Манастирът от външната страна
Das Kloster von der äußeren Seite

Text: Evgeni Stoimenov
Übersetzung: Krassimira Plachetzky

kann man sein Haus als Teil des Stadtmuseums in Vratsa besichtigen. Im westlichen Teil der Kirche sind die Grundrisse einer großen Vorhalle sichtbar, die 1851-1852 gebaut und 1920 wieder niedergerissen wurde. Die Kontrforsen im südlichen Teil wurden zuletzt 1927 befestigt. Vor dem Eingang sind drei Gräber zu sehen, das älteste aus dem Jahr 1888.

1851 wurde der Bau des Ostflügels des Klosters, ein dreistöckiger Wohnbereich mit einem unüblichen Etagenbau begonnen. Entlang des ganzen Wohnflügels wurden auf 50 Meter Länge Loggien gebaut, die sich auf 70 Holzsäulen stützen. Der Bau dauerte 6 Jahre. Im Jahr 1857 weihte der Bischof von Vratsa das fertige Gebäude ein.

Das Gebäude ist ein seltenes Beispiel für die Architektur in Bulgarien während der Periode der bulgarischen Wiedergeburt. Das Dach ist mit breiten Steinplatten bedeckt. Beim Brand von 1972 wurde zwei Drittel des Gesamtge-

bäudes zerstört. Die beschädigten Teile wurden später erneuert. Das Zimmer, wo sich der Anführer der Freiheitsbewegung, Vasil Levski, aufgehalten hat, ist leider nicht erhalten. Zusammen mit Nikola Obretenov, einer seiner Gehilfen, organisierte er die hiesigen Kampfkomitees, an denen der damalige Vorsteher des Klosters teilnahm. Hier wohnte und wirkte auch der Kleriker und Gelehrte Danail Hilendarski.

Die Wandmalereien in der Kirche sind aus dem XVI. und XVII. Jh.

Die Grundmauer ist hohl, daher ist die Akustik auch entsprechend gut. Die Kirche zählt zu den wenigen Sakralbauten aus dem XIII.-XVII. Jh. in Bulgarien (es gibt ca. 40 im ganzen Land), mit seltenen Wandmalereien. Die Fresken sind trotz der Osmanenpräsenz in dieser Periode bis zum heutigen Tag unversehrt erhalten. Die Wandmalereien sind typisch für das Spätmittelalter, in der Tradition der alten byzantinischen Aquarellmalerei. Szenen mit

е фреската "Тайната вечеря" с необикновената диспозиция на фигурите и със съсредоточено-натъжените изражения на апостолите. В същата сцена, както и във "Вехтозаветната Троица" са включени битови елементи. Изображението на Свети Никола е напълно идентично с това в Елешнишкия манастир, разположен над село Елешница, община Елин Пелин в южните склонове на Стара планина, недалеч от прохода Витиня. Според едно от предположенията автор на стенописите може да е Пимен Софийски, изографисвал и в църквата на Черепишкия манастир, или майстори от неговото ателие. Иконите на църквата са изложени във Възнесенската църква "Св.Софроний Епископ Врачански" на град Враца. В широкия манастирски двор с високи сенчести дървета, наред със старата каменна чешма с декорации на летащ змей и различни орнаменти, и средновековната църква, се намира и построенят през 1991г. храм, в който сега се служи.

Манастирът е много посещаван. На разположение са 55 легла за нощуване, като всяка стая е снабдена с отделен санитарен възел. Ако човек иска да се наслади на спокойна манастирска атмосфера, добре е да гостува тук веднага след голям църковен празник или в първите дни на седмицата. През уикенда почиващите туристи шумно огласяят местността. Манастирът е обявен за паметник на културата.

На висока тераса на отсрещния бряг на река Искър съществуват скални образувания с кръгли ниши в тях, обитавани от няколко двойки соколи. Те могат да се видят от малко разстояние. Мястото е част от европейската екологична мрежа Natura 2000 в България. ★

den heiligen Kriegeren sowie mit biblischen oder feierlichen Abbildungen sind zahlreich vorhanden. Der Bilderzyklus „Die Passion Christi“ ist bis ins kleinste Detail ausgearbeitet. Der Maler dürfte eine ausgeprägte Vorliebe zur architektonischen Dekoration gehabt haben, was an den Hintergrundverzierungen der Kompositionen zu erkennen ist. In seiner Eigenart interessant ist die Darstellung „Das letzte Abendmahl“ mit einer unüblichen Anordnung der Apostel mit ihren traurigen Gesichtern .die eine individuelle Vorstellung des Malers wiedergibt. Sowohl hier als auch bei der „Hl. Dreieinigkeit“ sind Alltagselemente ins Bild eingefügt. Die Darstellung des Hl. Nikolaus ist fast identisch mit den Fresken im Kloster von Eleschnitza an den südlichen Hängen des Balkangebirges, nicht weit entfernt vom Vitinya-Pass. Man vermutet, dass der Maler ein gewisser Pimen von Sofia gewesen sei.

Vom demselben Meister oder von seinen Schülern dürften auch die Fresken im Kloster von Tscherepisch sein. Diese Ikonen, Eigentum der alten Kirche, sind jetzt in der Kirche vom Hl. Sofroniy, Bischof von Vratsa, zu sehen. Im Schatten der hohen Bäume im weitläufigen Innenhof befindet sich noch ein alter Brunnen mit Drachen-Dekorationen und das im 1991 gebaute Gotteshaus.

Das Kloster, das zum Kulturdenkmal erklärt wurde, hat immer viele Besucher. Die Gäste werden in Zimmern mit eigenem Bad untergebracht. Wer aber die Ruhe des Klosterlebens genießen möchte, sollte besser in der Zeit nach einem größeren Kirchenfeiertag oder unter der Woche buchen, sonst kommt man mitten in den Tumult der am Wochenende herströmenden Touristen.

Am gegenüber liegenden Steilufer des Flusses kann man aus der Nähe Falken beobachten. Die Vogelpaare leben in runden Höhlen in den Felsen. Die Gegend gehört zum europäischen Ökonetz „Natura 2000“. ★

Вътрешният двор
Der Innenhof

Вътрешният двор
Der Innenhof

Стенописите в църквата
Wandmalereien in der Kirche

Славянски първоучители и небесни покровители на Европа

На 11-ти, съответно на 24-ти май, културната общественост на Европа чества славянските първоучители

На 11-ти, съответно на 24-ти май, културната общественост на Европа чества славянските първоучители и равноапостоли – светите братя Константин-Кирил Философ (827* - 869) и Методий (815* - 885).

В 863-та година Кирил създава първата устроена славянска азбука, днес наричана Глаголица, и първия славянски писмен език - старобългарския.

Възникналата 2-3 десетилетия по-късно в България нова азбука – кирилската, е наречена в чест на св. Константин Философ Кирил.

Кирилицата и днес е официалната азбука в България, Русия, Беларусия, Украйна, Сърбия, Черна гора, Грузия и Република Македония.

Най-значимото, което Методий и преките му ученици сътворяват, е старобългарският превод на Библията. След готския от IV-ти век, това е първият библейски превод на един разговорен език в епохата на ранното Средновековие. Чрез него старобългарската азбука и език добиват общоевропейско значение. Методиевият превод се използва векове наред като основен библейски текст сред православните българи, сърби, руси, украинци и беларуси, в православната църква във Влашко (днешна Румъния) и Молдова и от католическата църква в Хърватско. С делото си Кирил и Методий още преди 11 века предлагат модел на една културно обединена Европа.

Славянските първоучители Кирил и Методий са и първите славянски светци на християнската църква. През 1980 г. папа Йоан Павел Втори обяви славянските първоучители и равноапостоли Кирил и Методий за небесни съпокровители на Европа. На двамата братя са посветени досега повече от 4500 монографии, студии и статии от над 1000 учени.

България спаси, осинови и продължи делото на Св.Св. Кирил и Методий. През столетията сътвореното от светите братя, старобългарският език, глаголическата и кирилската азбука са основни стълбове на българското народностно съзнание. Затова и най-важната дата от българския културен календар е 24-ти май, Денят на славянската писменост и българската култура, или както си го наричаме – Денят на Св.Св. Кирил и Методий. В Чехия и Словакия почитат светите братя на 5-ти юли. И в другите славянски страни Денят на славянските първоучители се отбелязва с концерти, четения и други обществени прояви. ★

Die ersten Slawenlehrer und himmlischen Schutzpatronen Europas

Am 11. bzw. 24. Mai gedenkt die Kulturwelt Europas der Slawenlehrer

Text, Übersetzung und Fotos: Dr. Dimitar Dunkov, Univ.-Doz.

Am 11. bzw. 24. Mai gedenkt die Kulturwelt Europas der Slawenlehrer und –apostel hl.hl. Brüder Konstantin den Philosophen - Kyrill (827*-869) und Methodius (815*-885).

Im Jahre 863 schuf Kyrill das erste slawische Alphabet, heute als „Glagolica“ bekannt, und die erste slawische Schriftsprache, die Altbulgarische, auch „Altkirchenslawisch“ genannt.

Gegen Ende des 9. Jhs. wurde in Bulgarien ein zweites, neues Alphabet geschaffen, die später zu Ehren Konstantin-Kyrills „Kirillica“ genannt wurde.

Die Kirillica ist heute noch in Bulgarien, Georgien, Makedonien, Montenegro, Russland, Serbien, Weißrussland und in der Ukraine das offizielle Alphabet.

Die von Methodius und seinem Schülern im Jahre 882 abgeschlossene altbulgarische Bibelübersetzung galt jahrhundertlang als Grundtext bei den orthodoxen Bulgaren, Serben, Ukrainern, Russen, Weißrussen und Rumänen. Ebenso galt sie einige Jahrhunderte lang auch als Grundtext bei den Katholiken in Kroatien.

Die ersten Slawenlehrer Kyrill und Methodius waren zugleich auch die ersten slawischen Heiligen der Kirche Christi. 1980 ernannte Papst Paul II. Kyrill und Methodius zu Schutzpatronen Europas.

Den beiden Brüdern sind über 4500 Beiträge von mehr als 1000 Forschern gewidmet.

Fresko, Кирил и Методий, Рилски манастир
Fresco. Kyrill und Methodius. Rila Kloster

Der 24. Mai, Gedenktag der beiden Heiligen, ist in Bulgarien ein großer Feiertag und er gilt auch als Tag des slawischen Schrifttums und der bulgarischen Kultur.

In der Tschechischen Republik und in der Slowakei gedenkt man der hl. Brüder am 5. Juli. Auch in anderen slawischen Ländern wird dieser Tag der Slawenlehrer mit Konzerten, Lesungen und anderen öffentlichen Aktivitäten begangen. ★

ДАНЪЧНА реформа 2009/2010

Реформата за частта от печалбата, освободена от данък върху доходите на физическите лица (подоходен данък) за лицата с доходи от стопанска дейност като едноличен търговец (доходи от граждански договори), има подобно действие като облагането на допълнителните възнаграждения с 6% ставка (13та и 14та заплата) за лицата с доходи от трудови правоотношения. Тази реформа ще влезе в сила през 2010 г. и заедно с промяната в тарифите през 2009 г. ще доведе до едно допълнително облекчаване на данъкоплатците.

Преференциалното облагане с 6% от подоходния данък (Sechstelbegünstigung по чл.67, §1 и 2 от EStG) е допустимо към момента само за лица с доходи по трудови договори. За тях важи таван на данъчно облагане в размер на 43,71%. Еквивалентно за лицата с доходи по граждански договори данъчната реформа от 2010 г. предвижда увеличение на освободената от данъци сума, ако тя бъде съответно инвестирана, от 10% на 13% по чл.10 от EStG. Това е в сила за всички стопански доходи на фирми, водещи едностранно или двустранно счетоводство. По този начин ще се замени и данъчното облекчение за невзетите печалби по чл.11а от EStG, което има неоспорими предимства, но и своите недостатъци: ако в 7-годишен период са били взимани по-високи суми от позволените в закона, те трябва впоследствие да бъдат обложени с данък. В същото време това правило е било счетоводно прекалено трудоемко и поради тази причина много малко фирми са се възползвали от него.

Текст: д-р Ралф Кронбергер,
ръководител отдел "Финансова и търговска
политика" към австрийската търговската палата
Превод: Татяна Рибарска и Радослава Савова

Значителна новост в сравнение със старото правило за сумата, освободена от данъци е, че отпада задължението първите 30 000 € да бъдат съответно инвестирани. Всяко лице, заето по граждански договор, което има ниски доходи, може да активира минималната необлагаема сума в своето счетоводство за съответната година, без да извършва инвестиции или да закупува ценни книжа. Например: едноличен търговец има печалба в размер на 30 000 €. При определянето на данъчната база той може да активира минималната необлагаема сума в своето счетоводство в размер на 3 900 €, или 13% от печалбата, и по този начин да спести данъчното плащане в размер на 1 685 €, което ще бъде възможно от 2010 г. От тук следва, че едноличният търговец е по-слабо данъчно облекчен в сравнение с едно лице, наето по трудов договор, което използва 6%-вата данъчна ставка за допълнителните възнаграждения. Още през 2009 г. фирмите, обаче, ще могат да бъдат облекчени данъчно чрез вече променените тарифи, като например уве-

НОВА ДАНЪЧНА ТАРИФА/NEUER EINKOMMENSTEUERTARIF		
Доход EINKOMMEN	Средна данъчна ставка DURCHSCHNITTSSTEUERSATZ	Най-висока ставка GRENZSTEUERSATZ
До / Bis 11.000 € (до сега / BISHER 10.000)	0 %	0 %
До / Bis 25.000 € (до сега / BISHER 25.000)	20,44 % (до сега / BISHER 23 %)	36,50 % (до сега / BISHER 38,33 %)
До / Bis 60.000 € (до сега / BISHER 51.000)	33,73 % (до сега / BISHER 33,5 %)	43,2143 % (до сега / BISHER 43,60 %)
Над / ÜBER 60 000 €		50 %

Steuerreform 2009/2010

Text: Dr. Ralf Kronberger
Leiter der Abteilung Finanz- und Handelspolitik
der Wirtschaftskammer Österreich

Der erweiterte und auf Bilanzierer ausgedehnte Freibetrag für einkommensteuerpflichtige Selbständige wirkt ähnlich wie die Sechstelbegünstigung der Lohnsteuerpflichtigen bei kleinen Einkommen. Er tritt 2010 in Kraft und bringt neben der Tarifreform 2009 eine weitere Entlastung für Unternehmer.

Die Sechstelbegünstigung gemäß § 67 Abs. 1 & 2 EStG ist derzeit nur Lohnsteuerpflichtigen zugänglich. Unselbständig Beschäftigte unterliegen daher i.d.R. effektiv nur einer Höchstbesteuerung von 43,71% in der höchsten Steuerstufe. Als Äquivalent für die einkommensteuerpflichtigen Selbständigen wird im Zuge der Steuerreform mit Wirksamkeit ab 2010 der Freibetrag für investierte Gewinne gemäß § 10 EStG von derzeit 10 Prozent auf 13 Prozent erhöht und für alle betrieblichen Einkunfts- und Gewinnermittlungsarten – das heißt, sowohl für Einnahmen-Ausgaben-Rechner als auch für Bilanzierer – zugänglich gemacht. Er ersetzt auch die steuerliche Begünstigung für nicht entnommene Gewinne gemäß § 11a EStG. Diese hatte unbestreitbare Vorteile, jedoch auch nicht beträchtliche Nachteile: Wenn im siebenjährigen Beobachtungszeitraum Über-

entnahmen erfolgten, hatten in diesem Umfang Nachversteuerungen zu erfolgen. Zudem war die Regelung administrativ aufwändig und u.a. auch deshalb von vergleichsweise wenigen Unternehmen in Anspruch genommen worden.

Wesentliche Neuerung im Vergleich zur „alten“ Regelung des Freibetrags für investierte Gewinne ist, dass die Investitionsbindung für die ersten 30.000 Euro Gewinn entfällt. Jeder Unternehmer mit kleinem Einkommen kann, ohne eine Investition zu tätigen oder ohne Wertpapiere anzuschaffen, im gleichen Jahr den Grundfreibetrag geltend machen. Zum Beispiel: Ein Einpersonenunternehmen hat einen Gewinn von 30.000 Euro. Bei Veranlagung kann durch Geltendmachung des Freibetrages (iHv. 3.900 Euro – dies entspricht

Alles rund um Beruf und Weiterbildung. Wir beraten Sie. Kostenlos.

Das **waff** Beratungszentrum für Beruf und Weiterbildung begleitet Sie, wenn Sie sich beruflich weiterentwickeln wollen.

Infos, Coaching, Bildungsberatung und Fördermöglichkeiten.
Alles aus einer Hand und kostenfrei.

Speziell für **neu Zugewanderte**: Anerkennungs- und Weiterbildungsberatung und muttersprachliche Berufs-Erstinformation.

Einfach anrufen und Beratungstermin vereinbaren: **217 48 - 555**

Ein Fonds der
StoDt:Wien

www.waff.at

Wiener ArbeitnehmerInnen
Förderungsfonds

личаване на необлагаемия доход от 10 000 на 11 000 €, както и понижаването на данъчните ставки за различните стъпала (виж конкретните проценти в таблицата). Ако приложим тези проценти в нашия примерен случай, то се получава, че едноличният търговец има допълнително данъчно облекчение от 660 €, което общо с 1 685 €, идващи от 13 % необлагаема сума от печалбата, дава 2 344 € данъчно спестяване.

При счетоводна печалба на едно дружество от над 30 000 евро отпада задължението първите 30 000 € да бъдат съответно инвестирани, за да бъдат оправдани като разход. За частта, надвишаваща тези необложени 30 000 €, има, обаче, строго правило те да носят данъчно облекчение, само ако се докажат извършени за тях инвестиции или покупка на ценни книжа. Например, ако имаме 60 000 € счетоводна печалба, имаме съответно 3 370 € данъчно спестяване, идващи от 13% необлагаема сума от печалбата. По този начин половината сума може да бъде счетоводно отписана като необлагаема сума от печалбата, което според реформата в тарифите е равно на още 1 350 €. Това допълнително данъчно спестяване в сравнение с предния пример идва от реформата в данъчните стъпала – стъпало 2: от 51 000 € на 60 000 €. Вследствие на това се получава едно общо данъчно спестяване от 4 720 €. ★

13%) eine Steuerersparnis von 1.685 Euro erzielt werden, die ab dem Jahr 2010 möglich wird. Er wird dadurch geringfügig stärker entlastet als ein unselbständig Beschäftigter durch die Jahressechstel-Regelung. Zuvor aber, bereits im Jahr 2009, erfolgt unabhängig davon bereits die Tarifentlastung. In diesem Fall kann von der Anhebung der Besteuerungsgrenze (Beginn ab 11.000 Euro anstatt wie bisher bei 10.000 Euro) und dem geringeren Grenzsteuersatz von 36,5% und in der 2. Tarifstufe von 43,2% profitiert werden. Im Falle des Beispielunternehmers erfährt dieser dadurch eine Ersparnis von 660 Euro. Insgesamt wird dann der Unternehmer um 2.344 Euro entlastet.

Bei Gewinnen über 30.000 Euro soll für die ersten 30.000 Euro ebenfalls die Investitionsbindung entfallen (Grundfreigetrag), für den die 30.000 Euro übersteigenden Anteil ist die Geltendmachung des Freibetrags an tatsächliche Investitionen bzw. Wertpapierkäufe gebunden. Zum Beispiel bei 60.000 Euro Gewinn, können durch den Freibetrag 3.370 Euro gespart werden. Die Hälfte des Betrages kann somit ohne weitere Bedingungen als Freibetrag geltend gemacht werden. Durch die Tarifreform kommt noch einmal eine Ersparnis von 1.350 Euro dazu. Die zusätzliche Ersparnis gegenüber dem vorigen Beispiel ergibt sich hier durch die Verbreiterung der zweiten Tarifstufe von 51.000 Euro auf 60.000 Euro. Insgesamt ergibt sich dann eine Entlastung von 4.720 Euro. ★

Данъчни облекчения по силата на реформата в тарифите и новата необлагаема сума от печалбата, която е отделена за инвестиции.

Entlastung durch Tarifreform und Freibetrag für Investierte Gewinne Neu

Данъчна реформа/необлагаема сума Steuerreform neuer Tarif/FBiG Neu				
Доход Einkommen	Данъци Steuerbelastung	Данъчно спестяване Ersparnis	Данъчно спестяване Ersparnis	Данъчно спестяване Ersparnis
в Евро in €	Ново Neu	Тарифа 2009 Tarif 2009	Необлагаема сума от печалбата (13%) 2010 FBiG (13%) 2010	Общо Gesamt
10.000	0	0	0	0
15.000	1.460	457	712	1.169
20.000	3.285	548	949	1.497
30.000	7.271	659	1.685	2.344
40.000	11.592	697	2.246	2.943
50.000	15.914	735	2.808	3.543
60.000	20.235	1.350	3.370	4.720
100.000	40.235	1.350	6.500	7.850
150.000	65.235	1.350	9.750	11.100
200.000	90.235	1.350	13.000	14.350

Конкретните цифри, свързани с данъчните спестявания, могат да бъдат пресметнати, едва когато законът бъде обнародван.

Endgültige Angaben hinsichtlich Entlastungseffekte sind erst auf Basis eines gültigen Gesetzestextes möglich.

Спестовната КНИЖКА

Класическата форма на спестяване е спестовната книжка. Тя функционира по следния начин: определена сума пари бива внасяна и на края на годината тя се олихвява.

Текст: Анета Писарева
Превод: Радослава Савова

Спестовната книжка функционира по следния начин: определена сума пари бива внасяна и на края на годината тя се олихвява. Обикновено лихвите са променливи, но може да има и фиксиран лихвен процент. Сумата бива олихвена с фиксиран лихвен процент само за определен период, който предварително е уговорен между клиента и банката.

Спестовната каса издава „спестовни книжки“ срещу направените плащания. Има два вида книжки: поименна и на преносителя. Поименната книжка може да бъде на един или повече хора, които са упълномощени да извършват тегления. Книжката на преносителя е вид ценна книга и тя се прехвърля чрез предаване.

Съвети във връзка със спестовни книжки:

Установете цел и продължителност на спестяването, напаснете спестовните книжки на тези цели и времетраене. Еventуално разположете началото на различни спестовни книжки с еднаква продължителност в различни години. Това ще ви даде възможност, когато книжките по различно време узряват, да разполагате със свободен капитал в различните периоди без да понасяте загуби от това, че закривате някоя книжка предсрочно.

За лихвени проценти, които са вече договорени, няма гаранция, че при промяна на основните лихвени проценти, първите няма да бъдат отново променени.

Бъдете предпазливи с институти, които предлагат по-високи лихвени проценти от конкуренцията си. По правило по-високите лихвени проценти носят и по-висок риск.

Спестовните книжки също са свързани с разходи - разходи при сключването или такса за обслужване на сметката. Тъй като тези разходи значително могат да влошат печалбата на спестовни книжки с малки вложения, нашият съвет е да се насочите към институти, които въобще не налагат такива такси. Размерът на разходите за сключването може да бъде договорен.

За размисъл: Спестовната книжка = клиентът дава кредит на банката при условие, че тя сама определя условията по този кредит.

В последно време много силно дискутирани са въпросите за сигурността на вложенията. В случай на неплатежоспособност на множество банкови институции, гаранцията по спестяванията няма да може да удовлетвори всички кредитори. ★

Das Sparbuch

Das Sparbuch ist der Klassiker der Geldanlage. Es funktioniert wie folgt: Geld wird eingezahlt und die Zinsen werden am Jahresende gutgeschrieben.

Text: Aneta Pissareva

Das Sparbuch funktioniert wie folgt: Geld wird eingezahlt und die Zinsen werden am Jahresende gutgeschrieben. Der Zinssatz ist meist variabel, es ist aber auch ein fester Zinssatz möglich. Ein fester Zinssatz wird aber nur während eines bestimmten Zeitrahmens gutgeschrieben und muss zwischen der Bank und dem Kunden vorher vereinbart werden.

Von einer Sparkasse ausgegebene Sparurkunden tragen in der Regel die Bezeichnung „Sparkassenbuch“. Dabei kann zwischen Namenssparbuch und Überbringersparbuch unterschieden werden. Das Namenssparbuch läuft auf ein oder mehrere Personen welche berechtigt sind Behebungen zu tätigen. Das auf den Überbringer lautende Sparbuch ist ein Wertpapier und kann formlos durch die einfache Übergabe an andere Personen übertragen werden.

Tipps bei Sparbüchern:

Sparziele und Spardauer festlegen, Sparbücher gemäß dieser Ziele und Zeithorizonte aussuchen. Eventuell Sparbücher gestaffelt anlegen (zum Beispiel jedes Jahr eines mit gleicher Bindungsdauer). Dann reift in periodischen Zeitabständen immer ein Sparbuch ab, die regelmäßig frei werdenden Geldsummen stehen ohne Einbußen (wie etwa Vorschusszinsen) zur Verfügung.

Ausverhandelte Zinssätze bieten keine Garantie, dass diese bei der nächsten Zinssatzänderung von der Bank nicht wieder geändert werden.

Vorsicht vor einem Institut, das deutlich höhere Zinsen als die Konkurrenzinstitute anbietet. Höhere Zinsen bedeuten unter Umständen ein höheres Risiko.

Auch Sparbücher sind nicht mehr von Kosten verschont. Schließungsgebühren sind üblich. Einige Institute sind dazu übergegangen, auch Kontoführungsgebühren zu verrechnen. Da diese Kontoführungsgebühren vor allem bei niedrigen Anlagebeträgen den Zinsertrag drastisch reduzieren, ist ein Wechsel zu Instituten zu erwägen, die eine derartige Gebühr nicht verrechnen. Die Höhe der Schließungsgebühren kann verhandelt werden.

Zu bedenken: Ein Sparbuch = der Kunde gibt der Bank einen Kredit zu Bedingungen, die der Kreditnehmer festlegt. In letzter Zeit sind die Kriterien betreffend Sicherheit stark in den Vordergrund getreten. Wenn mehrere Institute gleichzeitig zahlungsunfähig werden sollten, würde die Einlagensicherung wahrscheinlich nicht ausreichen. ★

Въображение Творчество Иновации

Европейската година на творчеството и иновациите

Текст: Елица Ценова

На 7-ми януари в Прага под мотото „Въображение. Творчество. Иновации“ официално бе открита Европейската година на творчеството и иновациите.

Основното послание на 2009 година е, че иновативността и креативността съдействат както за икономическия просперитет на обществото като цяло, така и за социалното и личностно благоденствие. Гражданите на Европа трябва да са подготвени да отговорят на предизвикателствата на глобализацията и техниката.

На пръв поглед „иновативност“ и „творчество“ очертават два отдалечени един от друг свята. Една от водещите цели на Европейската година е именно тяхното сближаване, създаването на мостове между бизнеса и технологиите, от една страна и изкуството от друга. Изобретение в областта на химията може да предложи на художника нови, по-ярки бои, иновации в използването на строителните материали може да позволи на архитекта да създаде по-авангардна сграда, творчески подход в бизнеса може да доведе до нова стратегия, която по-бързо да наложи новата стока на пазара.

Ако приемем, че знанието се формира от три основни компонента - образование, изследвания, иновации, ще открием и основните насоки на събитията, предвидени за популяризиране на европейската инициатива. Всички те са насочени към детски градини, училища, университети, научни и изследователски центрове, бизнес организации, творчески съюзи и всеки един отделен човек, който желае да се самоусъвършенства и развива. За тази година са превидени множество конференции, информационни и промоционални кампании, срещи и дебати с цел повишаване информираността на обществото за значимостта на творчеството и иновативната способност. Голяма част от тях ще поставят ударение върху развитието на гъвкаво и нестандартно мислене на подрастващото поколение и върху споделянето на вече натрупан положителен опит. Тези събития ще се организират на европейско, регионално, национално и местно ниво с подкрепата на Европейската комисия, Европейския политически център и другите пряко ангажирани организации. Участници в инициативата са всички държави-членки, които определят свой координатор. За България това е Министерство на образованието, а за Австрия - Министерство на образованието, изкуството и културата, което вече е представило своите проекти и инициативи в специално създаден уебсайт: www.kreativinnovativ09.at.

Повече информация за Европейската година на творчеството и иновациите може да бъде намерена на официалния уебсайт: create2009.europa.eu. ★

Entwerfen Enwickeln Erneuern

Europäisches Jahr der Kreativität und Innovation

Text: Elitsa Tsenova

Übersetzung: Blaga Zlateva

Unter dem Motto „Entwerfen. Enwickeln. Erneuern“ wurde am 7. Jänner 2009 in Prag das Europäische Jahr der Kreativität und Innovation offiziell eröffnet.

Die leitende Botschaft des Jahres 2009 lautet: Innovation und Kreativität sind nicht nur ein Beitrag zur wirtschaftlichen Prosperität der Gesellschaft als Ganzes, sondern auch zum sozialen und persönlichen Wohlstand.

Die europäischen Bürger müssen bereit sein, auf die Herausforderungen der Globalisierung und der Technik entsprechend zu reagieren.

Auf den ersten Blick scheinen „Innovation“ und „Kreativität“ zwei voneinander weit entfernte Begriffe zu sein.

Eines der wichtigsten Ziele des Europäischen Jahres ist es, diese beiden Welten einander näher zu bringen und Brücken zwischen Business, Technologie und Kunst zu schlagen.

Eine Erfindung im Bereich der Chemie könnte z.B. einem Maler neue kräftigere Farben zur Verfügung stellen; eine Innovation der Anwendung der Baustoffe könnte einem Architekten die Möglichkeit geben, ein Gebäude mit neuen Qualitäten zu entwerfen.

Eine kreative Herangehensweise im wirtschaftlichen Bereich könnte zur Entwicklung einer neuen Strategie führen, um die Markteinführung eines neuen Produktes zu beschleunigen.

Wenn wir annehmen, dass die Wissensbildung aus drei Komponenten besteht – Bildung, Forschung und Innovation – dann können wir über die Ausrichtung der Ereignisse schließen, die in der europäischen Initiative vorgesehen sind. Diese sind alle an Kindergärten, Schulen, Universitäten, Wissenschafts- und Forschungszentren, Businessorganisationen (ev. Wirtschaftsorganisationen), Künstlerverbänden und an jeden einzelnen Menschen orientiert, der sich selbst weiterbilden und weiterentwickeln möchte. Vorgesehen für dieses Jahr sind eine Vielzahl von Konferenzen, Informations- und Promotionskampagnen, Treffen und Debatten. Ziel ist, die Gesellschaft auf die Bedeutung der Kreativität und das innovative Denken aufmerksam zu machen und zu informieren. Ein besonderer Akzent wird dabei auf die Entwicklung flexiblen und originellen Denkens bei Jugendlichen sowie auf den Austausch positiver Erfahrungen gesetzt. All das wird auf europäischer, regionaler, nationaler und lokaler Ebene mit der Unterstützung der Europäischen Kommission, des Zentrums für europäische Politik, und der anderen zuständigen Organisationen, organisiert. Für Bulgarien ist dies das Ministerium für Bildung, für Österreich das Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, das seine Projekte und Initiativen auf einer speziellen Web-Seite präsentiert: www.kreativinnovativ09.at.

Mehr Information über das Europäische Jahr der Kreativität und Innovation finden Sie auf der offiziellen Web-Seite: create2009.europa.eu. ★

ОТМИНАЛИ СЪБИТИЯ

Детски мюзикъл: Стани звезда!

Магна Рацино в Ебрайхсдорф спонсорира и подпомага деца, имащи голямото желание да се научат да танцуват и пеят правилно. След големия музикален кастинг на 28-ми февруари и на 1-ви март, 25 избрани деца могат да вземат участие в детския музикален курс с Гюнтер Мохаупт. Хореограф и танцов треньор е Ина Богданова, българска солова танцьорка със световен опит в турнета и с особена любов към работата с деца. (инфо: www.magnaracino.at)

Kindermusical: Be a Star!

Das Magna Racino im Ebreichsdorf fördert und unterstützt Kinder mit dem besonderen Wunsch richtig Singen und Tanzen zu lernen. Nach dem großen Musical Casting am 28. Februar & 01. März können 25 ausgewählte Kinder am Kindermusicalkurs mit Günther Mohaupt teilnehmen. Choreographin und Tanztrainerin ist Ina Bogdanova, Solotänzerin aus Bulgarien mit weltweiter Tournee-Erfahrung und besonderer Liebe zur Arbeit mit Kindern. (Info: www.magnaracino.at)

Безплатни градини

От есента на 2009г. детските градини и ясли за деца от 0 до 6 години ще са безплатни. „С този жест Виена доказва своята голяма социална отговорност“ - обяви кметът на Виена д-р Михаел Хойпл – „и се изправя пред предизвикателствата на бъдещето“.

Gratis Kindergarten

Ab Herbst 2009 ist der Kindergarten in Wien für alle Kinder von 0 bis 6 Jahren gratis. „Wien beweist damit einmal mehr die hohe soziale Verantwortung und stellt sich den Herausforderungen der Zukunft.“ sagte der Bürgermeister Dr. Michael Häupl

Пижо и Пенда

„Да запазим в душите на младото поколение живи българските народни традиции, българския дух и самосъзнание.“ (Българо-австрийско училище за занимания в свободното време “Св.Св. Кирил и Методий”)

И тази година учениците засукаха белите и червени конци, за да посрещнат Баба Марта. С голямо въодушевление най-малките участници попиваха напътствията при изработването на мартеници и се радваха на готовите Пижо и Пенда.

Текст: Татяна Рибарска

„Татковина“

Стартира ново интернет-радио „Татковина“, насочено специално към българите в чужбина. Слушайте на www.tatkovina.com

„Vaterland“

Das neue Internet-Radio, orientiert besonders an die BulgarenInnen im Ausland, startete vor kurzem. Zu hören auf: www.tatkovina.com

Биография на Алеко Константинов

Новата три-томна „Биография на Алеко Константинов“ е вече факт.

От печат излезе три-томната „Биография на Алеко Константинов“ от Гавраил Панчев. Тя е резултат на 16-годишен изследователски труд – авторът проучва и интерпретира над 5000 текста, в това число и всички налични архивни документи по темата. Според проф. Светлозар Игов тази биография е най-добрата написана досега за Алеко Константинов. Предишният труд за Щастливеца, който все още се ползва от университетите и училищата в България, е от 1964 г.

Целта на тритомника, според автора, е, не само да се ос-

мисли от днешна гледна точка литературната, обществената, правната и политическа дейност на Щастливеца, но и тя да се представи като **алтернатива** на Бай Ганю и „байганювщината“, която прогони хиляди българи в чужбина. За „Бай Ганю“ има написани стотици текстове в хиляди страници, а за Алеко...?

Издателство „Макрос“
I том: ISBN 954-561-121-9
II том: ISBN 978-954-561-220-6
III том: ISBN 954-561-122-7

Алеко Константинов

Немски за свободното време

Да заемеш (подариш) на някого своето благосклонно ухо (букв. прев.)

На български този езиков израз означава „доброжелателно, благосклонно да изслушваш някого“.

Вие трябва поне за няколко минути да му обърнете внимание (да го изслушате).

Шефът винаги ще има време да изслуша работниците в неговата фирма.

Jemandem sein (geneigtes) Ohr leihen (auch: schenken)

Die sprachlich angebotene Wendung bedeutet „jemandem wohlwollend zuhören“.

Sie sollten ihm wenigstens für einige Minuten Ihr Ohr leihen.

Der Chef wird Arbeitern aus seiner Firma immer ein geneigtes Ohr schenken.

Български Православен
Параклис
”Св.Св. КИРИЛ и МЕТОДИЙ”
1040 Wien, Klagbaumgasse 4
Тел./Факс: 581 30 04 (църковен)
mobil: 0699 1 95 85 481
www.orthodoxes-kloster.at
СЛУЖИ СЕ НА ЦЪРКОВНОСЛАВЯНСКИ И
НОВОБЪЛГАРСКИ ЕЗИК
Програмата за месеците Април и Май

Дата: Час:

Април 2009

- 1 18ч. Преждеосвещена Литургия. Целия Канон на Св.Андрей Критски
- 3 18ч. Преждеосвещена Литургия. Акатист на Пресвета Богородица.
- 4 18ч. Вечерно Богослужение
- 5 10ч. Св.Литургия. Преп. Мария Египетска.
- 8 18ч. Преждеосвещена Литургия.
- 10 18ч. Преждеосвещена Литургия.
- 11 18ч. Вечерно Богослужение.
- 12 10ч. Св.Литургия. Вход Господен в Иерусалим.
- 15 18ч. Преждеосвещена Литургия.
- 17 18ч. Вечерня с изнасяне на плащаницата. Опе-ло Христово.
- 18 23ч. **ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО.**
- 19 10ч. Вечерня. Великденска почерпка.
- 25 18ч. Вечерно Богослужение
- 26 10ч. Св. Литургия.

Май 2009

- 3 18ч. Вечерно Богослужение
- 4 10ч. Св. Литургия.
- 6 8ч. Св.Литургия. Св.великом. **ГЕОРГИ**
- 9 18ч. Вечерно Богослужение
- 10 10ч. Св. Литургия.
- 11 8ч. Св.Литургия. **Св.Св.Кирил и Методий.**
- 16 18ч. Вечерно Богослужение
- 17 10ч. Св. Литургия.
- 23 18ч. Вечерно Богослужение
- 24 10ч. Св. Литургия.
- 28 8ч. Св. Литургия. **Възнесение Господне.**
- 30 18ч. Вечерно Богослужение
- 31 10ч. Св. Литургия.

Лазаровден

*Ой, Лазаре, Лазаре,
тук сме чули, разбрали,
че има момче и мома.
Я момчето жените, я
момата годите.*

Лазарки

Текст и снимки:

Доц.д.ф.н. Димитър Дунков

Лазаровден е празник с подвижна дата и по църковния календар се отбелязва в предпоследната събота преди Великден. Тази година Лазаровден се пада на 11-ти април.

Празникът е свързан с евангелския сюжет за *Възкресението на Лазар*. Според Евангелист Йоан 11:1-46, Лазар се разболява и умира, но Исус Христос го възкресява в знак на благодарност за проявеното от Лазар гостоприемство. Така Лазаровото възкресение е предвестник на Христовото Възкресение, което тази година за православните християни е на 19-ти април.

В ритуалите на Лазаровден са се запазили много елементи с предхристиянски произход. В българската народна традиция Лазаровден или *Лазарица*, *Лазарова събота* е денят, в който се ознаменува превръщането на подрастващите момичета в моми за женене.

Обичаят *Лазаруване* се извършва само от девойки от 10 до 16 години и много напомня на коледуването по Коледа на младежите.

В миналото на този ден момиче-

тата се гиздели най-пищно, защото това бил денят, който предвещавал скорошното приключване на постите, когато вече могат отново да започнат годжите и венчавките.

Сутрин девойките играят на мегдана бавно хоро, защото е по време на пости. То се води от най-възрастната и най-висока мома в селището, наричана „буеница“. След нея се нареждат останалите момичета. Накрая на редицата пристъпва малко момиченце, което наричат „опашка“.

По обяд девойките, облечени в празнични или невестински дрехи, и закичени с венци и китки, обикалят с песни домовете в селището. Те възхваляват млади и стари, моми и ергени, невести и други.

Домакините ги даряват със сурови яйца, пари и везани кърпи. Варва се, че къщата, в която са пели лазарки, ще бъде честита през годината.

Лазарките обхождат с песен горите, реките, ливадите и нивите, и пожелават богата жътва.

На Лазарова събота имат имен ден *Лазар* и *Лазарина*.*

Кюфтета, пълнени със сирене

Продукти:

½ кг кайма
2 глави лук
чубрица
малко червен пипер
1 яйце
около 50 г сирене

Приготовление:

Каймата се омесва с чубрицата, ситно нарязания лук, червения пипер и яйцето. Оформят се кюфтета. В средата на всяко кюфте се издълбава малка дупка, която се запълва със сиренето, нарязано на ситни кубчета. Нека кюфтетата да са по-фини, за да могат добре да се изпържат.

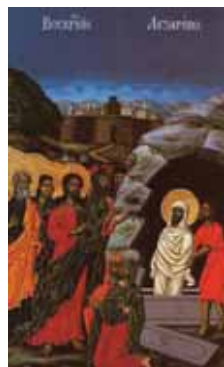
Lazarustag und Lázarki

*Hei, Lazarus, Lazarus,
Wir haben gehört und erfahren
Dass es hier einen Jungen und
ein Mädchen gibt
Und eine Hochzeit oder eine
Verlobung!*

Der Lazarustag ist ein Fest mit beweglichem Datum und wird nach dem Kirchenkalender am Samstag vor dem Palmsonntag begangen. Dieses Jahr fällt der Lazarustag für die orthodoxen Christen auf dem 11. April. Das Fest ist nach dem Evangelium mit der Auferstehung des Lazarus verbunden (Johannes Evang. 11:1-46). Lazarus wird krank und stirbt, aber Christus erweckt ihn wieder zum Leben aus Dankbarkeit für seine Gastfreundschaft. Diese Auferstehung des Lazarus ist wie eine Vorankündigung der Auferstehung Christi. Dieses Jahr ist Ostern für die orthodoxen Christen der 19. April.

In der bulgarischen Volkstradition wird der Lazarustag auch „Lázarica“ genannt oder auch *Lazarus-Samstag*. Die Riten am Lazarustag enthalten viele Elemente vorchristlicher Herkunft. Diesen Tag bezeichnet man auch als Tag der erwachsenen Mädchen, die somit heiratsfähig werden.

Der Brauch „Lazarúvane“ wird nur von Mädchen, genannt „Lázarki“, zwischen 10 und 16 Jahren begangen, während es vor Weihnachten einen typolo-

Възкресение
Лазарово,
Банско XIX в.

Text,
Übersetzung
und Fotos:
Dr. Dimitar
Dunkov,
Univ.-Doz.

gisch ähnlichen Brauch gibt, der nur von Burschen und jungen Männern durchgeführt wird und „Koledúvane“ heißt (bulg. „Kóleda“, d.h. Weihnachten).

In vergangenen Zeiten war es üblich, dass sich am Lazarustag die Mädchen sehr farbenprächtig kleiden um zu zeigen, dass die Fastenzeit zu Ende geht und die Verlobungen und Hochzeiten bald beginnen können. Am Morgen dieses Tages tanzen die Mädchen am Dorfplatz einen eher langsamen Reigen, denn es ist ja noch immer Fastenzeit. Dieser Tanz wird vom ältesten und größten Mädchen angeführt. Hinter ihr reihen sich die anderen Mädchen ein und am Schluss trippelt das jüngste und kleinste.

Zur Mittagszeit ziehen die Mädchen singend von Haus zu Haus und sind in ihrer Brauttracht prächtig anzusehen. Wo jungverheiratete wohnen oder noch unverheiratete Burschen und Mädchen zu Hause sind, werden besondere Lieder gesungen.

Die Hausleute beschenken die Mädchen mit frischen Eiern, Kleingeld und kleinen, bestickten Tüchern. Man glaubt, dass in den Häusern bei denen die Mädchen gesungen haben, das ganze Jahr Glück, Reichtum und Gesundheit herrschen werden. Auch entlang Flüssen, Wäldern und Äckern ziehen die Mädchen singend dahin um eine gute Ernte zu bewirken.

Am Lazarustag haben *Lazar* und *Lazarina* Namenstag. ★

Faschierte Laibchen, gefüllt mit Käse

Zubereitung:

Zutaten:
½ Kilo Faschiertes
2 Zwiebeln
Bohnenkraut
etwas Paprika
1 Ei
ca. 50 g Käse

Das Faschierte mit dem Bohnenkraut, den klein geschnittenen Zwiebeln, dem Paprika und dem Ei gut vermischen. Laibchen formen. Bei jedem Laibchen in der Mitte ein Loch machen und mit dem in kleinen Würfeln geschnittenen Käse füllen. Zum besseren Braten sollten die Laibchen eher klein sein.

Българска православна църква

„Св. Иван Рилски“

1040 Виена, Кюнплац 7

Тел. 89 47 249 или 0664 / 22 44 370

www.bok.at, E-Mail: info@bok.at

Програмата за месеците Април и Май

Дата: Час:

Април 2009

1	18ч.	Малко поветерие с целия канон на св. Андрей Критски.
3	17ч.	Малко поветерие с целия Богородичен канон и акатист.
5	10:15ч.	5-та Неделя на Великия пост – Преп. Мария Египетска. Василиева св. Лит., св. причастие.
7	18ч.	Час по вероучение - за деца
12	10:15ч.	6-та Неделя на Великия пост – Връбница - Цветница. (Разрешава се риба.) Злат. Св. Лит. Св. причастие.
13	18ч.	Последование на Жениха.
14	18ч.	Последование на Жениха.
16	19ч.	12-те Евангелия.
17	19ч.	Опело Христово.
18/19	22:30ч.	ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО. Тържествена пасхална служба. В 23 ч. в двора на църквата ще бъде произнесен победния поздрав: „Христос воскрес!“ След това службата продължава в църквата. Св. причастие.
19	11ч.	Пасхална вечерня. (Четене на Евангелието)
20		ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО
21	18ч.	ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО Час по вероучение - за деца
24		Живопримни източник.
26	10:15ч.	2-ра неделя след Пасха, Томина неделя. Злат. Св. Лит. Енор. кафе.

Май 2009

3	10:15ч.	Трета неделя след Пасха – на св. Мирносици. Злат. Св. Литургия. Енор. кафе.
5	18ч.	Час по вероучение - за деца
6		Св. Георги Победоносец (Гърповден) (Разрешава се риба).
10	10ч.	Четвърта неделя след Пасха – на Разслабения. Тържествена архиерейска Св. Литургия - 56 години от възстановяването на Българската Патриаршия. 40 години държавно призната от страна на Република Австрия Българска православна църковна община „Св. Иван Рилски“ в Австрия. (ВИЖ на стр. 30)
11	10-12ч.	Св. Равноапостоли Кирил и Методий. Църквата е отворена, за да се помолите и си запалите свещ.
13		Преполовение.
17	10:15ч.	Пета неделя след Пасха - на Самарянката. Злат. Св. Литургия. Енор. кафе.
19	18ч.	Час по вероучение - за деца
21		Св. Равноапостоли Константин и Елена.
24	10:15ч.	6-та неделя – на Слепия. Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост. Злат. Св. Литургия. Енор. кафе.
28	10-12ч.	Възнесение Господне. Църквата е отворена, за да се помолите и си запалите свещ.
31	10:15ч.	Седма неделя след Пасха – на св. Отци. Злат. Св. Литургия. Енор. кафе.

Възможност за изповед - всеки неделен ден след предварително уговорен час (телефонно)

Предстоящи събития

15.04.2009

17 Uhr

Ort: BKI „Haus Wittgenstein“, Parkgasse 18
1030 Wien

BUCHPRÄSENTATION

Bulgarien – Von Ost nach West.
Zeitgeschichte ab 1939

Braumüller, 2009. ISBN 978-3-7003-1639-8
Prof. Peter Bachmaier im Gespräch mit den
Autorinnen Iskra Baeva und Evgenia Kalinova
(Sofioter Universität) und dem Übersetzer
Michael Meznik.

18.30 Uhr

PODIUMSDISKUSSION

Die postsozialistischen Länder 20 Jahre danach
- von Ost nach West?

Teilnehmer: Dr. Erhard Busek (Wien), Prof.
Georgi Karasimeonov(Sofia), Univ.-Prof. Dieter
Segert (Wien), Prof. Stefan Troebst (Leip-
zig), Dr. Bojko Vassilev (Sofia).

Moderation: Dr. Gerfried Sperl, Der Standard
Anmeldung und Information: Bulgarisches
Forschungsinstitut in Österreich.

Tel. 01 713 74 95, E-mail. bfio@bfio.at

16 & 17.04.2009

9-17 Uhr

Ort: BKI „Haus Wittgenstein“, Parkgasse 18
1030 Wien

Internationale wissenschaftliche Tagung
**DIE WENDE VON 1989 IN
BULGARIEN – 20 JAHRE DANACH**

mit Teilnehmern aus Bulgarien, Deutschland,
Österreich, Russland, die über die Situation
Bulgariens in der Periode nach dem Zweiten
Weltkrieg, die Ereignisse im Herbst 1989 und
die Folgen für den Transformationsprozess
in Bulgarien im Kontext der internationalen
Politik diskutieren. Es werden Beiträge über
Politik, Wirtschaft, Kultur, Minderheiten und
Islam, Frauen und Familien, sowie die Bezie-
hungen Bulgariens zur Sowjetunion, zu den
Balkanstaaten, zu Österreich und den west-
lichen Ländern präsentiert.

Anmeldung und Information: Bulgarisches
Forschungsinstitut in Österreich.

Tel. 01 713 74 95, E-mail. bfio@bfio.at

България от изток на запад

Съвременна история след 1939 г. Превод
от български Михаел Мецник

Искра Баева и Евгения Калинова пред-
ставят първото солидно нем-
скоезично произведение на
тема нова българска история.
Техният труд за пътя на Бъл-
гария след 1939 г., издаден в
България за първи път през
1999 г., е основополагащ за
съвременната българска ис-
тория, а вече е издаден от
Браумюлер и на немски език
в разширен вариант с богат
снимков материал.

”Произведението на софий-
ските историци Искра Баева
и Евгения Калинова, вече
преведено на немски, осветлява народна-
та република отвътре (както и промените
след 1989 г.) като изкарва от сивотата на
историята забележителни нюанси. 5 от 5
звезди.” Препоръка за книга в „Ди пресе“,
23.02.2009 г. ★

Bulgarien von Ost nach West

Zeitgeschichte ab 1939. Aus dem Bulga-
rischen von Michael Meznik.

Iskra Baeva und Evgenia Kalinova legen
das erste fundierte Werk über
bulgarische Zeitgeschich-
te in deutscher Sprache vor:
Ihre erstmals 1999 in Bul-
garien veröffentlichte Arbeit
über den Weg des modernen
Bulgarien seit 1939 ist das
Standardwerk bulgarischer
Zeitgeschichte und jetzt bei
Braumüller in erweiterter
deutscher Fassung mit umfas-
sendem Bildteil erschienen.

„Das nun ins Deutsche
übersetzte Werk der Sofioter
Historikerinnen Iskra Bae-
va und Evgenia Kalinova durchleuchtet das
Innere der Volksrepublik (und die Transforma-
tion seit 1989) und fördert aus dem Grau
der Geschichte bemerkenswerte Nuancen zu
Tage. 5 von 5 Sternen.“ Buchtipp in der Pres-
se, 23.2.2009 ★

Икономическа криза ДА или НЕ? Вашето мнение?

Представяме Ви нашата нова иници-
атива - **“Коментар на месеца”**. С нея ис-
каме да дадем възможност на Вас - на-
шата вярна аудитория - да споделите
своите мисли, възгледи и коментари по
определени теми. От следващия месец
форумът в нашето он-лайн издание ще
бъде активиран и там ще очакваме отго-
ворите Ви на предварително поставения
въпрос. Най-интересните мнения ще
бъдат публикувани в следващия брой на
списание.

И, тъй като една от най-коментирани-
те теми напоследък е тази за икономиче-
ската криза, нека видим как всеки един
от нас я усеща в ежедневието си.

Коментар на месеца: **Как усещате ико-
номическата криза в ежедневието? ★**

Wirtschaftskrise JA oder NEIN? Ihre Meinung zählt!

Wir stellen Ihnen unsere neue Initiative
„Kommentar des Monats“ vor. Damit
möchten wir Ihnen, unserer treuen
Leserschaft, die Möglichkeit geben, Ihre
Gedanken, Ansichten und Kommentare
zu unseren Themen mitzuteilen. Ab dem
nächsten Monat wird das Forum unserer
Online-Ausgabe aktiviert. Dort erwarten wir
Ihre Antworten auf die im Voraus gestellten
Fragen. Die interessantesten Meinungen
werden wir in der nächsten Ausgabe der
Zeitschrift veröffentlichen.

Und da die Wirtschaftskrise in letzter Zeit
eines der am häufigsten diskutierten Themen
ist, möchten wir wissen, wie jeder von uns
die Krise im Alltag spürt.

Thema im ersten Kommentar des Monats
ist also: **Die Folgen der Wirtschaftskrise in
Ihrem Alltag? ★**

09.04.2009

19.30 Uhr

ДАМСКИ КАМЕРЕН ХОР
гостува във ВИЕНА

Концерт на Дамския камерен хор при Академията за музикално танцово и изобразително изкуство гр. Пловдив, България.

Ort: Russische Orthodox Kirche
Jauresgasse 2, 1030 Wien

24.04.2009

22 Uhr

BENEFIKONZERT
für Emil Harizanov

(wie beichtet in der 14. Ausgabe)

Dj line up: Philippine Van Het Veld, Lex Carter, Christopher Groove, DEF Mike, Robert Z.

Ort: Universität für Angewandte Kunst
Oskar Kokoschka Platz 2, 1010 Wien

26.04.-08.11.2009

ЕМИГРАНТИ
предаването по Нова ТВ
Събота от 18ч.

Един проект
на Мартин
Карбовски и
продуцентска
къща
Телеман

Die Europaausstellung 2009 - Macht des Wortes - Mächtun im Spiegel Europas führt Kostbarkeiten aus ganz Europa zu einer einzigartigen Schau zusammen, die sich der Geschichte des Abendlandes vom 6. Jh. bis zu Gegenwart widmet.
Benediktinerstift St. Paul
9470 St. Paul, Hauptstr. 1, Kärnten
Stadtgemeinde Bleiburg
9150 Bleiburg, 10. Oktober Platz 1, Kärnten

17.04.2009

20 Uhr

BENEFIKONZERT

„LOBT DEN NAMEN DES HERRN“

orthodoxer Gesang mit Orgelbegleitung
Weinhauserkirche
Gentzgasse 142, 1180 Wien
Eintritt frei

20.05.2009

19.30 Uhr

„...ALS HÄTTE DIE MUSIK EIN
VERKLÄRTES REICH BETRETEN...“

Klavierkonzert mit Dora Deliyska
Musik von Bach, Beethoven, Liszt, Ravel
Bezirksamt 3. Bez. Festsaal
Karl-Borromäus-Platz 3, 1030
Organisation und Moderation:
Dr. Jana Leitner
Eintritt frei

BALKAN FEVER * BALKAN FEVER * BALKAN FEVER * BALKAN FEVER * BALKAN FEVER

www.balkanfever.at

17. 04. (20 Uhr) / Podium im
TheaterAkzent
ESMA REDŽEPOVA & BAND
(Mazedonien) € 23,-

z.V.g. Redzepova

18. 04. (20.30 Uhr) / Porgy & Bess
EDIN BOSNIĆ QUARTETT
(Bosnien & Herzegowina/Österreich/
Serbien/Ukraine) € 15,-

Porgy & Bess Archiv

19. 04. (20.30 Uhr) / Porgy & Bess
VBOJAN Z. & Guests
(Serbien) € 15,-

23. 04. (22 Uhr) / Ost Klub
KONSONANS RETRO
(Ukraine/Deutschland/
United Kingdom) € 10,-

Weltenklang Archiv

24. 04. (20 Uhr) / Sargfabrik
OANA CATALINA CHITU
(Rumänien/Serbien/Bulgarien/
Griechenland/Deutschland) € 20,-

Die Hoffotografen

25. 04. (21 Uhr) / Ost Klub
KARANDILA junior (Bulgarien)
ERHAN MAMUDOSKI ALLSTARS
(Mazedonien/Österreich/Tunesien/Türkei)
€ 15,-

Ambrol Igljenikov

26. 04. (20.30 Uhr) / Porgy & Bess
VLADIMIR KARPANOV QUARTETT
(Bulgarien) € 15,-

Lisa Vanovitch

30. 04. (20 Uhr) / Sargfabrik
BORIS KOVAČ & LA CAMPANELLA
(Serbien) € 20,-

01. 05. (21 Uhr) / Porgy & Bess
**CATCH-POP STRING-STRONG - RINA
KAČINARI & JELENA POPRŽAN**
(Kosovo/Serbien) € 15,-

Mare Milin

06. 05. (20 Uhr) / Podium im
TheaterAkzent
**EMINA ZEČAJ, SEJO PITIĆ, NEDŽAD
SALKOVIĆ & ZEHRA DEOVIĆ**
(Bosnien & Herzegowina) € 20,-

07. 05. (20 Uhr) / Sargfabrik
LAJKO FELIX
(Serbien) € 20,-

Archiv Sargfabrik

08. 05. (20 Uhr) / Sargfabrik
STELIOS MPIKAKIS & BAND
(Griechenland) € 23,-

09. 05. (22 Uhr) / Ost Klub
TONI KITANOVSKI & CHERKEZI
(Mazedonien) € 15,-

Stefan Saskov

09.05.2009

von 15 bis 18 Uhr

Workshop
**BULGARISCHE
VOLKSTÄNZE LEICHT ZU
LERNEN**

Ort: Turnhalle des Ersten Wiener
Turnvereins Schleifmühlgasse 23,
1040 Wien
Bitte Hallenschuhe mitnehmen!
Freier Eintritt

und

20 Uhr

Konzert
**BULGARIEN IN TANZ UND
MUSIK**

Ort: Taverne des Restaurants Sokrates
Wiedner Hauptstraße 60b, 1050 Wien
Einlass 19 Uhr. Eintritt: 5€
Organisator:
Der Verein Bulgarische Rhythmen
Teilnehmer im Konzert: Die
Tanzgruppen "Zornica" aus Budapest,
"Pirin" aus Brno und "Kitka" aus
Wien.

10.05.2009

10 Uhr

Българска православна църква
„Св. Иван Рилски“
Кюнплац 7, 1040 Виена
ТЪРЖЕСТВЕНА

АРХИЕРЕЙСКА СВ. ЛИТУРГИЯ

оглавена от Негово Преосвещен-
ство Тивериополския Епископ
маг. теол. ТИХОН.

56 години от възстановяването
на Българската Патриаршия.

40 години държавно призната
от страна на Република Австрия
Българска православна църковна
община „Св. Иван Рилски“ в Ав-
стрия.

Веднага след службата по случай
празника кратка програма от цър-

**IM WUNDERSCHÖNEN
MONAT MAI**

Liederabend mit
Iva Ionova (Sopran)
Hristofor Ionov (Tenor)
Jana Leitner (Klavier)
Opernarien und Lieder von Mozart,
Schubert, Schumann, Verdi, Strauß,
Tosti u.a.
Organisation: Dr. Jana Leitner
Eintritt frei

Termine:

06.05.2009

19.30 Uhr
Schloss Laudon
Mauerbachstr. 43, 1140 Wien
Kontakt: Renate POSCH,
Tel.: 01/ 53115-7225

11.05.2009

19.30 Uhr
Festsaal d. 3. Bezirksamtes
Karl-Borromäus-Platz 3, 1030 Wien

Iva Ionova Jana Leitner Hristofor Ionov

ковния хор под диригентството
на маестро Константин Илиевски,
както и от детската група по веро-
учение, под ръководството на г-
жа Алексана Панайотова.

Ресторант „Плевен“ ще пред-
ложи в двора на църквата свои-
те вкусни кебапчета, а BG Wein
Studio своите качествени българ-
ски вина – и двете неща на хрис-
тиански цени.

Прочутите Белоградчишки скали
Die berühmte Felsen von Belogradchik

Седемте чудеса НА СВЕТА

Текст: Елица Ценова

Белоградчишките скали са уникални скални образу-
вания, разположени в Западния предбалкан. В продъл-
жение на 30 километра се редуват изваяни от камък фи-
гури на митични същества, човешки силуети, животни
и птици. Безмълвно застиналите форми ни потапят в
света на легенди и приказки за героизъм, любов и стра-
дание.

За четири седмици този български природен феномен
беше начело на Световната класация за новите седем
природни чудеса на света в категория „Пещери, скални
образувания и долини“ като за него са гласували пове-
че от 3,5 милиона души. Макар че наскоро Дяволският
град в Сърбия изпревари родната забележителност, има
шанс Белоградчишките скали да се върнат на престиж-
ното първо място.

Онлайн-гласуването в сайта www.new7wonders.com
продължава до 7-ми юли, след което думата имат експерти. През 2011 г. ще станат официално известни но-
вите 7 чудеса на света. Нека с вота си да направим така,
че и част от България да бъде сред тях. ★

Die 7 Weltwunder

Text: Elitsa Tsenova

Übersetzung: Krasimira Plachetzky

Die Felsenformationen von Belogradchik befinden sich in
den westlichen Ausläufern des Balkansgebirges. Auf 30 km
Länge wechseln verschiedene Felsenfiguren: sagenhafte Wesen,
menschliche Silhouetten, Tier- und Vogelfiguren. Sie erzählen
von einer Welt voller Legenden und Märchen von Tapferkeit,
Liebe und Leid.

Dieses bulgarische Naturphänomen war vier Wochen lang an der
Spitze der Weltklassierung für die sieben neuen Weltwunder in
der Kategorie „Höhlen, Felsenformationen und Täler“. 3.5 Million
Menschen haben ihre Stimme für das bulgarische Phänomen
abgegeben und obwohl vor Kurzem die Teufelstadt in Serbien die
Führung übernahm, haben die Felsen von Belogradchik eine gute
Chance, wieder den ersten Platz zu erreichen.

Die elektronische Stimmabgabe dauert bis 7. Juli auf
www.new7wonders.com. Fachleute werden das letzte Wort
haben. Im Jahr 2011 werden dann die 7 neuen Weltwunder
offiziell bekanntgegeben. Mit ihrer Stimme ermöglichen Sie, dass
ein Stück bulgarische Natur dazu gehören darf. ★

Българите в Австрия

Как да се абонира
за списанието?

Изпратети ни Вашия
адрес по пощата на:

Lustkandlgasse 25-
27/19, 1090 Wien

или с е-майл на:

abo@bulgaren.org

или с SMS на

телефон:

0681 83155648

Wie ist die Zeitschrift
zu abonnieren?

Schicken Sie Ihre

Adresse per Post an:

Lustkandlgasse 25-27
/19, 1090 Wien

oder an die E-Mail:

abo@bulgaren.org

oder mit SMS an fol-

gende Nummer:

0681 83155648

Информация за предстоящи събития,
получена след отпечатване на броя, се пуб-
ликува на интернет-страницата ни www.bulgaren.org в меню **НОВИНИ**

Ereignisse, die nach Redaktionsschluß einge-
langt sind, werden auf unserer Internet Seite
www.bulgaren.org unter **NEUIGKEITEN**
veröffentlicht.

Нашата банкова сметка е:

Unsere Bankverbindung lautet:

Kulturverein Bulgaren in Österreich

Erste Bank, PLZ 20111;

Kontonr. 28714074000

IBAN: AT662011128714074000

BIC: GIBAATWW

Важни адреси

Посолство на Р. България
8 Schwindgasse, A-1040 Wien
Tel: (+43 1) 505 31 13,
www.bulgaria.bg

Бълг. култ. институт
"Дом Витгенщайн"
Parkgasse 18, A-1030 Wien
Tel: +43 1/713 3164,
www.haus-wittgenstein.at

Българо-австрийско училище за
занимания в свободното време
"Св. Св. Кирил и Методий"
1040 Виена, Кюнплац 7/10
Tel: +43 699 818 44 088,
www.bulgarische-schule.at

Mag. Zlatka Bojtcheva

GERICHTS- UND
KONFERENZDOLMETSCHERIN
Bulgarisch, Russisch, Italienisch
Pilgramgasse 11, 1050 Wien
Mobil: 0664/355 72 62
e-mail: zlatka_bojtcheva@hotmail.com

Mag. Vessela Makoschitz

ALLGEMEIN BEEIDETER GERICHTS-
DOLMETSCHER FÜR BULGARISCH
Tel.: 0664 4126725, Fax: 01 5852068
eMail: Vessela.Makoschitz@chello.at
1060 Wien, Luftbadgasse 11/1

Mag. Hristina Wolfsbauer

GERICHTSDOLMETSCH UND
ÜBERSETZERIN FÜR BULGARISCH
Heinestr. 24-28/3/29, 1020 Wien
Tel: 01/212 53 80, Mobil: 0676/4987360
Fax: 01/219 78 04

Mag. Dora Ivanova

GERICHTSDOLMETSCHERIN
BULGARISCH UND RUSSISCH
Margaretenstr. 21/1/4, 1040 Wien
Tel.: 01/586 63 34; 0676 421 39 10
Fax: 01/586 22 69
dora.ivanova@chello.at
<http://dora.ivanova.at>

AGENTUR INTERKLASSE

Писма до държавни служби, канцелар-
ски писма и отговори, оплаквания, за-
питвания, писма по административни
въпроси, автобиографии, молби за рабо-
та, съобщения etc. на тел. 0650 6320277

COMPUTERREPARATUR

Schnell und günstig
Tel: 0650/3387652

KLASSISCHE MASSAGE

Gegen Rücken-Kreuz-Kopfschmerzen
Nach dem stressigen Alltag, Sport, Sauna
Massagegutscheine für jeden Anlass
Mo-Sa, 11-20 Uhr
Nur mit Termin: 0699/110 480 55
22, Tokiostrasse 10/1/6

ШИВАШКИ УСЛУГИ ÄNDERUNGSSCHNEIDEREI

„Zhuljeta Reiter“

Бързи и качествени поправки на
панталони, поли, сака, якета и др.
Изгодни цени!
Gumpendorfer Str./Lehar Gasse 17
(срещу Cafe Sperl), 1060 Wien
Жулиета Райтер
Tel: 0676 363 96 50

ABNEHMEN JETZT!

Traumfigur mit Aloe Vera und Noni
Antizellulitis Programme, Kosmeti-
ka, Parfums, Körperpflege, Tiernah-
rung. Tel.: 0699/110 480 55

АВТОДИАГНОСТИКА И ТУНИНГ

на автомобили след 1998г.
Autodiagnose und Tuning für PKW
ab Bj 1998.
Tel: 0650 9181991

ТАКСИМЕТРОВИ УСЛУГИ

18:00-06:00
VIP-TAXI
Условия и цени - по договаряне
Tel: 0676/3923243

ПРЕВОЗ С АВТОВОЗ

на автомобили, бусове, камиони от
цяла Европа до България! Номера
за експорт под наем.
Тел: 0650/5404914

NK-BUCHHALTUNGS OG

Firmengründung, Buchhaltung,
Lohnverrechnung, Jahresabschluss.
Wir sprechen Ihre Sprache: Bulga-
risch, Serbisch, Russisch, Deutsch.
01/971 30 28 od. 0676/ 360 23 18 u.
0650/72 72 220

SICHERHEIT ZU GÜNSTIGEN PREISEN

MAUER locking systems TÜV-CERT
• Hoch-Sicherheits-Zylinder MAUER
LOGO® (секретни ключалки с патен-
тован профил)
• Balkenschlösser für ein- und
zweiflügelige Türen
Lehar Gasse 17, 1060 Wien,
Tel: 0676/3037178

Deutsch durch Übung

Multimedia CD zum Erlernen der deutschen Sprache

"Deutsch durch Übung" ("German through practical application") is very helpful if you already have absolved a German language course or are learning German in school or at an university since the numerous exercises helps you to review and solidify your skills. All tenses and conjugations are considered: present tense, past tense, future tense, passive, conjunctive, participle...

"Deutsch durch Übung" (Немски чрез практически упражнения) е много полезна програма, ако вече посещавате курс по немски или изучавате езика в училище или в университет, защото многобройните упражнения Ви помагат да преговорите и затвърдите Вашите знания. Включена е цялата граматика: граматически времена, страдателен залог, спрежения, причастия...

Deutsch durch Übung

2.000 Übungen
Wiedergabe- und
Aufnahmefunktion
Grammatik
Statistik

German through practical application

2,000 exercises | Listening function to check for proper pronunciation
Recording and play function of user pronunciation | Grammar is presented
as easily as possible and with many examples | Statistics

Немски чрез практически упражнения

2.000 упражнения (изречения) | Функция за слушане на правилния изговор на немски
Възможност за запис и прослушване на собствения изговор | Представяне на граматиката
по възможно най-лесния начин за възприемане с много упражнения | Статистика

Поръчайте на: www.german-learn.com